

Lovforslag nr. L 77. Fremsat den 23. januar 1991 af miljøministeren (Per Stig Møller)

Forslag

til

Lov om vandløb

Kapitel 1

Formål m.v.

§ 1. Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Loven tilsigter særligt, at der beskyttes eller skabes sådanne fysiske forhold i og ved vandløb, søer og kystvande, at afstrømningsforholdene kan sikres, og at det naturlige dyre- og planteliv kan bevares eller udvikles.

§ 2. Loven omfatter alle vandløb, herunder grøfter, dræn og rørledninger, samt alle søer, herunder damme og andre indvande. Loven omfatter dog ikke vandløb og søer, der indgår i spildevandsanlæg, og heller ikke vandforsyningsledninger.

Stk. 2. Loven omfatter endvidere diger, sluser, broer og andre anlæg i og ved vandløb og søer, når de har betydning for de i § 1, stk. 2, nævnte forhold.

Stk. 3. Miljøministeren kan bestemme, at regler, der gælder for vandløb og søer, skal finde anvendelse på dele af søterritoriet, som er gået over til at have karakter af ferskvand.

§ 3. Ved lovens anvendelse skal der foretages en samlet vurdering af de hensyn, der er nævnt i § 1, samt de jordbrugsmæssige, fiskeri- og vildtmæssige, kulturhistoriske, landskabelige, rekreative og andre interesser, som er knyttet til vandene og deres omgivelser.

Stk. 2. Ved lovens anvendelse på vandløb og søer, der er naturlige eller højt målsatte i re-

gionplanen, skal de natur- og miljøbeskyttende hensyn tillægges særlig vægt. Såfremt disse vandløb og søer er uberørte eller kun svagt kulturpåvirkede, skal de natur- og miljøbeskyttende hensyn tillægges afgørende vægt.

Stk. 3. Miljøministeren kan give nærmere forskrifter for lovens anvendelse.

Kapitel 2

Arbejder der kræver tilladelse

§ 4. Der må ikke uden amtsrådets forudgående tilladelse eller beslutning:

- 1) anlægges vandløb og søer,
- 2) foretages ændring af vandløbs og søers aktuelle tilstand,
- 3) etableres faste anlæg i eller ved vandløb og søer samt foretages ændring af sådanne anlægs udformning eller drift, og
- 4) foretages terrænændring og hegning inden for den bræmme, der er fastlagt i § 12 eller i et regulativ i henhold til kapitel 4.

Stk. 2. Amtsrådet kan afvise at behandle en ansøgning efter stk. 1 til at udføre et arbejde, der vil få virkninger på andres ejendom, såfremt der ikke foreligger enighed mellem ansøgeren og de øvrige ejere om arbejdet, herunder om deres indbyrdes økonomiske forhold. Meddeler amtsrådet tilladelse, uden at der foreligger denne enighed, fastsætter amtsrådet samtidig udgiftsfordelingen mellem ejerne efter den nytte, som foranstaltningerne skønnes at have for den enkelte ejendom.

Stk. 3. Betingelser, der knyttes til en tilladelse efter stk. 1, og udgiftsfordelingen efter stk. 2, 2. pkt., er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommene uden

hensyn til, hvornår retten er stiftet. Amsrådet lader på ansøgerens bekostning betingelser af varig interesse og en fastsat udgiftsfordeling tinglyse på de pågældende ejendomme.

Stk. 4. Miljøministeren fastsætter regler om, hvem amtsrådet skal underrette om tilladelser og beslutninger efter stk. 1, og om måden, hvorpå underretning skal gives.

Stk. 5. En tilladelse efter stk. 1 må ikke udnyttes, før klagefristen efter § 37, stk. 1, er udløbet. Angår tilladelsen et mindre arbejde, kan amtsrådet dog bestemme, at arbejdet må udføres før fristens udløb.

Stk. 6. Amsrådet må ikke lade et efter stk. 1 besluttet arbejde udføre, før klagefristen efter § 37, stk. 1, er udløbet. 1. pkt. gælder ikke for beslutninger om at fjerne sand- og slamaflejringer og grøde.

Stk. 7. En tilladelse efter stk. 1 bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

§ 5. Tilladelse efter § 4, stk. 1, er dog ikke nødvendig til etablering og ændring af dræn og udgrøftningsanlæg i dyrkningsøjemed, såfremt:

- 1) regulativbestemmelser om udløbet overholdes,
- 2) grundvandet i de efter § 7 fastlagte okkerområder ikke sænkes,
- 3) en ændring ikke udføres i et åbent udgrøftningsanlæg omfattet af § 3, stk. 2, og
- 4) der er enighed mellem flere berørte ejere om arbejdet, herunder om deres indbyrdes økonomiske forhold.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler, der for gendræning og for afdræning af jernholdigt grundvand fraviger stk. 1, nr. 2.

§ 6. Tilladelse efter § 4, stk. 1, er heller ikke nødvendig til:

- 1) anlæg af søer uden forbindelse med vandløb,
- 2) ændring af tilstanden af søer, der er mindre end 100 m² og ikke har forbindelse med et vandløb, medmindre andet er bestemt i et regulativ,
- 3) fjernelse af sand- og slamaflejringer og grøde i vandløb og søer,
- 4) udsætning af fisk og krebs efter en udsætningsplan, der er godkendt efter lov om ferskvandsfiskeri,

5) foranstaltninger i det omfang, dette er bestemt i en fredning efter lov om naturbeskyttelse, og

6) foranstaltninger, som udtrykkeligt er tilladt i en lokalplan, der er tilvejebragt efter reglerne i lov om planlægning.

§ 7. Miljøministeren afgrænser områder, inden for hvilke der af hensyn til faren for okkerudledning ikke må påbegyndes dræning eller udgrøftning i dyrkningsøjemed, medmindre amtsrådet tillader det efter § 4, stk. 1. Miljøministeren kan bemyndige amtsrådet til at afgrænse områderne nævnt i 1. pkt.

Stk. 2. En tilladelse til dræning eller udgrøftning som nævnt i stk. 1 kan gøres afhængig af, at der etableres et okkerrensingsanlæg, og at anlægget drives og vedligeholdes på nærmere angivet måde.

Stk. 3. Amsrådet yder tilskud til okkerrensingsanlæg, der er krævet efter stk. 2. Tilskudet skal udgøre mindst 50 pct. af de nødvendige udgifter til projektering og etablering af anlægget og kan endvidere ydes til anlæggets drift. Tilskud må dog ikke ydes i det omfang, dræningen eller udgrøftningen vedrører vedvarende græsarealer.

Stk. 4. Afslår amtsrådet at give en tilladelse efter stk. 1 vedrørende et areal, der tidligere har været drænet eller udgrøftet, fastsætter amtsrådet samtidig en erstatning til ejeren svarende til den nedgang i ejendommens handelsværdi, som afslaget fremkalder. Amsrådet tilkender samtidig ejeren en godtgørelse til dækning af nødvendige udgifter til krævede forundersøgelser. Amsrådets afgørelse om erstatning og godtgørelse kan inden 8 uger påklages til taksationskommissionen efter lov om offentlige veje, jf. § 24.

Stk. 5. Ændres afslaget senere til en tilladelse, kan tilladelsen betinges af, at en udbetalt erstatning efter stk. 4 tilbagebetales.

Kapitel 3

Generelle regler

§ 8. I vandløb og søer omfattet af § 3, stk. 2, må kun amtsrådet fjerne sand- og slamaflejringer og grøde. I andre vandløb og søer har amtsrådet ret til at udføre disse arbejder.

Stk. 2. Amsrådet kan påbyde bredejere at bevare beplantning langs åbne vandløb og søer og kan selv foretage sådan beplantning.

§ 9. Når amtsrådet fjerner sand- og slamaflej-
ringer og grøde, kan amtsrådet forlange,

- 1) at ejere af ejendomme under pumpe- og landvindingslag helt eller delvis afholder udgifterne vedrørende vandløb under laget, og
- 2) at ejerne af ejendomme, der udleder dræn- eller spildevand til vandløb eller søer, afholder en del af udgifterne.

Stk. 2. Udgifter, som efter beslutning i medfør af stk. 1 eller § 4, stk. 2, 2. pkt., påhviler ejeren af en fast ejendom, har samme pante- og fortrinsret som kommunale skatter, der hviler på fast ejendom, og tillægges udpantningsret. Udgifterne kan opkræves sammen med og efter samme regler som de kommunale ejendoms- skatter.

§ 10. Slam og grøde m.v. må ikke videreføres, såfremt der herved kan ske en forringelse af kvaliteten eller vil opstå ulemper for benyt- telsen af vandløbet eller det vandområde, som vandløbet udmunder i.

§ 11. Ejere og brugere af arealer ved vandløb og søer skal tillade udførelse af de i § 8 nævnte arbejder og nødvendig færdsel i forbindelse hermed, og de har pligt til at bortskaffe oplagt fyld og grøde. Der kan ikke kræves erstatning for skader som følge af almindelig kørsel og færdsel til fods langs vandløbet eller søen.

§ 12. Der skal i landzone opretholdes en dyrkningsfri bræmme på 2 meter langs alle de vandløb og søer, der er omfattet af § 3, stk. 2, bortset fra søer under 100 m².

§ 13. Rørlagte vandløb skal sikres frit løb, og der må ikke plantes så nær et rørlagt vandløb, at det som følge heraf kan beskadiges eller til- stoppes.

§ 14. Opstemningsanlæg eller andre anlæg, der hindrer vandets frie løb, skal indrettes og drives således, at de ikke er til skade for vand- løbskvaliteten.

§ 15. Den naturlige overfladeafstrømning må ikke hindres eller ændres til skade for det vand- løb eller vandområde, hvortil afstrømningen naturligt sker, eller til skade for andres ejen- dom.

§ 16. Den, der i eller ved vandløb eller søer foretager arbejder, som påfører andres ejen- dom skade, er erstatningsansvarlig herfor efter dansk rets almindelige regler, jf. dog § 11, 2. pkt.

Stk. 2. Den, der i vandløb eller søer foretager arbejder, som kan være til ulempe for et dam- brug, der ligger indtil 6 km nedstrøms, skal med mindst en uges varsel give dambrugeren under- retning om, hvornår arbejdet påbegyndes. Un- derretning kan dog undlades om arbejder, der udføres inden for de tidsrum, som er fastsat i et regulativ.

§ 17. Vandløb og søer, der har flere bredejere og ikke er undergivet særskilt ejendomsret eller anlagt til særligt formål, er åbne for almenhe- den for sejlads med ikke-motordrevne småfar- tøjer.

Stk. 2. Amtsrådet kan i et regulativ begrænse eller udvide almenhedens sejladsret efter stk. 1. Amtsrådet kan herudover i et regulativ begræn- se eller forbyde enhver sejlads med motordrev- ne fartøjer, som ikke har betydning for fiskeri- erhvervet.

Kapitel 4

Regulativer

§ 18. Regulativer for vandløb og søer kan til- vejebringes af amtsrådet efter reglerne i dette kapitel.

Stk. 2. Regulativer skal inden den 1. januar 1993 være tilvejebragt for alle vandløb, der har væsentlig afstrømningsmæssig betydning, og for alle de i § 3, stk. 2, nævnte vandløb og søer over 100 m².

Stk. 3. Et regulativ kan omfatte flere vandløb og søer eller begrænses til en strækning af et vandløb.

§ 19. Et regulativ skal:

- 1) fastslå, om vandløbet eller søen er omfattet af § 3, stk. 2,
- 2) fastlægge den kvalitet af vandløbet eller sø- en, der skal opnås eller fastholdes, og oply- se, hvilke restaureringsforanstaltninger det herefter er påkrævet at gennemføre, og
- 3) bestemme, om der må fjernes sand- og slam- aflejringer og grøde.

Stk. 2. Et regulativ kan endvidere:

- 1) bestemme beliggenheden af udløbet for de vandløb, der er nævnt i § 5,

- 2) forbyde ændring af tilstanden af de søer, der er nævnt i § 6, nr. 2,
- 3) fastsætte bestemmelser om udsætning af fisk og krebs i søer,
- 4) fastsætte omfanget og udførelsen af de arbejder, der er nævnt i § 8, stk. 1,
- 5) fastlægge bredden af det areal, det er nødvendigt at råde over ved udførelsen af arbejder omfattet af § 8, stk. 1, jf. § 11,
- 6) påbyde opretholdelse af skyggegivende beplantning, jf. § 8, stk. 2,
- 7) fastsætte bestemmelser om sejlads, jf. § 17, stk. 2, og
- 8) bestemme, at der skal hegnes og anlægges vandingssted, såfremt et bredareal benyttes til græsning for løsgående husdyr.

§ 20. Amtsrådet kan først vedtage et regulativ, når et forslag dertil har været offentliggjort i overensstemmelse med regler, der fastsættes af miljøministeren. Reglerne skal give berørte privatpersoner og virksomheder samt interesseorganisationer og andre myndigheder mulighed for inden for en rimelig frist at fremsætte indvendinger mod forslaget.

Stk. 2. Omfatter regulativet en del af et vandsystem, der ligger i flere amtskommuner, kan det først vedtages af amtsrådet, når alle berørte amtsråd har tiltrådt forslaget, eller med miljøministerens godkendelse.

Stk. 3. Forslaget skal være ledsaget af en redegørelse for dets konsekvenser og for, hvorledes det forholder sig til regionplanlægningen og til anden planlægning af betydning for de pågældende vande og deres omgivelser.

§ 21. Et regulativ træder i kraft, når dets vedtagelse er bekendtgjort efter regler, der fastsættes af miljøministeren. Det kan i reglerne bestemmes, hvem amtsrådet skal sende regulativet til.

§ 22. §§ 20 og 21 finder tilsvarende anvendelse på ændring af et regulativ.

Kapitel 5

Ekspropriation

§ 23. Amtsrådet kan ekspropriere fast ejendom, der ikke tilhører staten, og rettigheder over sådan ejendom, når ekspropriationen vil være af væsentlig betydning for opnåelsen af de formål, der er nævnt i § 1, stk. 2.

Stk. 2. Ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder over det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 3. Ved ekspropriationens gennemførelse finder bestemmelserne i lov om offentlige veje § 45 og §§ 47-49 tilsvarende anvendelse.

§ 24. Taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje fastsætter erstatning for ekspropriation efter § 23 og for de afslag, der er nævnt i § 7, stk. 4.

Stk. 2. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne og om erstatningens fastsættelse og udbetaling finder bestemmelserne i lov om offentlige veje §§ 51-56 og 59-67 tilsvarende anvendelse.

Kapitel 6

Tilsyn

§ 25. Amtsrådet fører tilsyn med tilstanden af vandløb, søer og deres omgivelser.

Stk. 2. Amtsrådet påser, at loven og fastsatte regler i medfør af loven overholdes, at forbud og påbud efterkommes, og at vilkår for tilladelser overholdes.

Stk. 3. Amtsrådet skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Stk. 4. Amtsrådets og Miljøministeriets personale og personer med bemyndigelse fra amtsrådet eller miljøministeren har uden retskendelse adgang til enhver ejendom i tilsynsøjemed, jf. stk. 1-3, og efter forudgående underretning til ejendommens ejer eller bruger for at foretage tekniske forarbejder til forberedelse af beslutninger efter loven. Legitimation skal forrevises efter anmodning.

§ 26. Såfremt tilstanden af et vandløb eller en sø, usædvanlige nedbørsforhold eller andre udefra kommende begivenheder fremkalder fare for betydelig skade, kan amtsrådet umiddelbart foretage det nødvendige til afhjælpning af forholdene.

Stk. 2. Såfremt et ulovligt forhold fremkalder fare for betydelig skade, eller såfremt et forbud eller påbud ikke efterkommes rettidigt, kan amtsrådet umiddelbart foretage det nødvendige på den forpligtedes regning.

Stk. 3. Der er udpantingsret for udgifter til selvhjælpshandlinger efter stk. 1 og 2, som amtsrådet har krav på at få dækket.

§ 27. Politiet yder nødvendig bistand til amtsrådets udførelse af arbejder som nævnt i § 8, selvhjælpshandlinger efter § 26 og udnyttelse af adgangsretten efter § 25, stk. 4.

Kapitel 7

Administrative bestemmelser

§ 28. Miljøministeren kan pålægge amtsrådet at tilvejebringe oplysninger til brug for ministerens vurdering af, om lovens formål opfyldes. Oplysningerne kan forlanges afgivet i en bestemt form.

§ 29. Miljøministeren kan beslutte at overtage amtsrådets beføjelser efter loven i sager, der berører andre myndigheders lovbestemte opgaver eller har større betydning.

§ 30. Regeringen kan indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål.

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter regler til opfyldelse af internationale overenskomster, der indgås i henhold til stk. 1.

§ 31. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn efter loven. Der er udpantningsret for gebyrer.

§ 32. Miljøministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet styrelse eller tilsvarende institution til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne indbringes for ministeren.

§ 33. Miljøministeren kan nedsætte sagkyndige råd til at rådgive myndighederne i spørgsmål om vandløb og søer.

Kapitel 8

Klage og søgsmål

§ 34. Amtsrådets afgørelser og beslutninger efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, kan påklages efter bestemmelserne i dette kapitel. Afgørelser og beslutninger efter § 4, stk. 2, § 9, stk. 1, § 25 og § 26 kan dog ikke påklages.

Stk. 2. Miljøministerens afgørelser og beslutninger efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 35. Det naturklagenævn, der er oprettet i henhold til særlig lov herom, afgør klager, der indgives af miljøministeren eller indeholder spørgsmål, som efter nævnets vurdering har meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål. Miljøministeren afgør andre klager.

§ 36. Klageberettiget er:

- 1) enhver, der har væsentlig, individuel interesse i sagens udfald,
- 2) en offentlig myndighed,
- 3) De danske Landboforeninger,
- 4) Danske Husmandsforeninger,
- 5) Centralforeningen af Tolvmandsforeninger,
- 6) Dansk Skovforening,
- 7) Danmarks Naturfredningsforening,
- 8) Danmarks Sportsfiskerforbund,
- 9) Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark og
- 10) Dansk Dambrugerforening.

Stk. 2. Angår sagen spørgsmål om sejlads, er tillige Friluftsrådet klageberettiget.

§ 37. Klagefristen er 4 uger fra den dag, amtsrådets afgørelse eller beslutning er meddelt. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 2. Klage indgives skriftligt til amtsrådet, der videresender den til naturklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse eller beslutning og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Stk. 3. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse eller beslutning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet. Angår klagen en beslutning i medfør af § 19, har klagen dog kun opsættende virkning, såfremt klagemyndigheden bestemmer det.

§ 38. Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen eller beslutningen er meddelt. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt be-

kendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Kapitel 9

Straf

§ 39. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 4, stk. 1, § 8, stk. 1, 1. pkt., § 10, bortskaffelsespligten efter § 11, § 12, eller bestemmelser i et regulativ i henhold til kapitel 4,
- 2) tilsidesætter vilkår for en tilladelse efter § 4, stk. 1,
- 3) undlader rettidigt at efterkomme forbud eller påbud efter § 8, stk. 2, eller § 25, stk. 3,
- 4) hindrer adgangsretten efter § 25, stk. 4, eller udførelsen af selvhjælpshandlinger efter § 26, eller
- 5) forsætligt fjerner, ændrer eller beskadiger afmærkninger, der er foretaget i forbindelse med arbejder som nævnt i § 25, stk. 4.

Stk. 2. Straffen kan stige til hæfte eller fængsel i indtil 1 år, såfremt overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og såfremt der ved overtrædelsen er

- 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor eller
- 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Stk. 3. I regler, der udstedes i medfør af § 5, stk. 2 og § 30, stk. 2 kan der fastsættes straf af bøde. Der kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til hæfte eller fængsel i indtil 1 år under tilsvarende omstændigheder som anført i stk. 2.

Stk. 4. For overtrædelse, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en amtskommune, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges den pågældende myndighed eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Stk. 5. Sker der ikke konfiskation af udbytte, som er opnået ved overtrædelsen, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillæggsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel, jf. stk. 2, nr. 2.

§ 40. Sagerne behandles som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 73 kan dog anvendes i samme omfang som i statsadvokatsager.

Kapitel 10

Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser m.v.

§ 41. Loven træder i kraft den 1. januar 1992.
Stk. 2. § 14 skal dog først være opfyldt den 1. januar 1993 for anlæg, der ikke ved driftsmæssige ændringer kan bringes til at opfylde bestemmelsen.

§ 42. Følgende love ophæves:

- 1) lov af 30. januar 1861 ang. Farten på Gudenaa mellem Silkeborg og Randers,
- 2) lov af 7. maj 1937 om inddragelse af dele af søterritoriet under de for de ferske vande gældende retsregler,
- 3) lov af 9. juni 1982 om vandløb, og
- 4) lov af 8. maj 1985 om okker.

Stk. 2. Indtil ikrafttrædelsen af et regulativ i henhold til kapitel 4 gælder § 8, stk. 1, 1. pkt., og § 12 ikke for vandløb, der efter den tidligere lovgivning var private, medmindre vandløbet var omfattet af bekendtgørelse nr. 521 af 2. november 1983 om godkendelse m.v. efter naturfredningslovens §§ 43 og 45.

§ 43. Bekendtgørelser fastsat i medfør af naturfredningslovens § 60 a og lovene nævnt i § 42, stk. 1, bevarer gyldigheden, indtil de ophæves af miljøministeren.

Stk. 2. Vandløbsregulativer i medfør af de tidligere love om vandløb og bestemmelser for private vandløb i medfør af naturfredningslovens § 43, stk. 2, 2. pkt., bevarer deres gyldighed, indtil de afløses af regulativer efter kapitel 4, dog kun indtil den 1. januar 1993. Bestemmelser, som strider mod § 4, jf. §§ 5 og 6, eller mod § 12, bortfalder dog ved lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Bestemmelser for private vandløb i medfør af § 36 og § 69, 2. pkt., i vandløbsloven af 9. juni 1982 bevarer deres gyldighed, indtil de ophæves af vedkommende amtsråd. Bestemmelser, som strider mod § 8, stk. 1, eller § 12, bortfalder dog ved lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Afgørelser om vandløb og anlæg ved vandløb efter den tidligere lovgivning, herunder kendelser afsagt af en landsvæsenstret eller afvandingskommission o.lign. og forlig med retsvirkning som kendelser, bevarer deres gyldighed i den udstrækning, hvori de ikke strider

mod bestemmelserne i kapitel 3. Amdsrådet kan efter reglerne i kapitel 2 eller kapitel 4 ændre en sådan afgørelse, såfremt forholdene har ændret sig eller afgørelsen anses for utilstrækkelig.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens beføjelser og forpligtelser efter de bestemmelser og afgørelser, der er nævnt i stk. 1-4, overføres til amtsrådet fra lovens ikrafttræden.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte øvrige overgangsbestemmelser.

Stk. 7. Overtrædelse af de efter stk. 1-4 fortsat gældende bestemmelser m.v. straffes efter

de hidtil gældende regler. § 39, stk. 2-5, finder dog anvendelse på overtrædelser, der begås efter lovens ikrafttræden.

§ 44. I Københavns og Frederiksberg kommuner udøver kommunalbestyrelsen den vandløbsmyndighed, som i de foranstående bestemmelser er henlagt til amtsrådet.

§ 45. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Sigtet med lovforslaget.

Det foreliggende lovforslag skal - sammen med de samtidigt fremsatte forslag til lov om miljøbeskyttelse m.v., lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse samt lov om oprettelse af et naturklagenævn - ses som miljøministerens forslag om at gennemføre en modernisering og styrkelse af de centrale dele af Miljøministeriets lovgivning.

Arbejdet med de grundlæggende ændringer af lovgivningen blev indledt med miljøministerens beslutning i efteråret 1988 om ved en »lovpause« at udsætte en del af de på daværende tidspunkt påtænkte lovinitiativer med henblik på at få en bredere debat om lovgivningen.

Debatten blev indledt i efteråret 1988 med udsendelse til en bred kreds af Miljøministeriets debatoplæg »Enkelt og Effektivt« og »Planlægningsloven - forenkling og modernisering«, som blev fulgt op af regeringens »Landsplanredegørelse 1988«, som også havde karakter af et debatoplæg.

Den efterfølgende debat dannede grundlaget for udarbejdelse af lovudkast, der den 14. juli 1989 blev sendt til høring hos en meget bred kreds af interesseorganisationer, ministerier m.v. Høringsfristen udløb den 1. november 1989.

I grundlaget indgår ligeledes regeringens »afbureaukratiseringsplan« fra december 1988 og Indenrigsministeriets betænkning nr. 1168 af maj 1989 fra udvalget om de kommunale opgavers fordeling og finansiering (»Lotz-III-udvalget«).

Lovforslagene er udarbejdet med et overordnet udgangspunkt i »Brundtlandsrapporten« og i regeringens »Handlingsplan for miljø- og udvikling« (december 1988) til opfølgning af denne rapport.

De allerede indvundne erfaringer fra igangværende frikommuneforsøg indgår ligeledes i lovforslaget.

I forbindelse med lovudkastenes udarbejdelse var der drøftelser om lovreformens hovedprincipper med nogle af de centrale »brugere« i en særligt nedsat Kontaktgruppe. I gruppen var oprindeligt følgende organisationer m.v. repræsenteret: Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Industrirådet,

Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, De danske Landboforeninger, Danske Husmandsforeninger, Landsorganisationen i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening samt Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

I høringsperioden intensiveredes drøftelserne i Kontaktgruppen, der blev udvidet med repræsentanter fra henholdsvis Håndværksrådet, Københavns kommune, Frederiksberg kommune samt Det Grønne Kontaktudvalg. Der har ligeledes været ført en række drøftelser med Dansk Skovforening.

Drøftelserne i Kontaktgruppen samt de modtagne høringssvar har givet anledning til, at de nu fremsatte lovforslag på flere punkter er ændret i forhold til de til høring udsendte udkast.

Ved dette og de øvrige fremsatte lovforslag samles 21 love i 4 hovedlove, nemlig

- en lov om miljøbeskyttelse
- en lov om naturbeskyttelse
- en lov om planlægning og
- en lov om vandløb.

Hertil kommer en særlig lov om naturklagenævnet.

Ud over disse lovforslag fremsættes forslag til lov om råstoffer.

De tværgående formål med lovforslagene er at styrke miljø- og naturhensynenes varetagelse, at forstærke arbejdet med at forebygge miljø- og naturproblemerne opståen og at videreføre decentraliseringen, at bidrage til regeringens samlede afbureaukratiseringsplan, og at frigøre ressourcer og skabe grundlag for omprioriteringer.

Der henvises i denne forbindelse til den samtidig fremsatte redegørelse om miljøreformen.

Lovforslagene baserer sig i øvrigt på følgende mere tværgående principper:

- Natur- og miljøproblemers opståen skal foregribes ud fra et helhedssyn bl.a. ved en samlet interesseafvejning i den sammenfattende fysiske planlægning.
- Lovgivningen skal bygge på en ensartet myndig-

hedsstruktur med en klarere arbejdsdeling mellem stat – amt – kommune.

- Klagesystemet forenkles således, at der som udgangspunkt kun kan klages én gang og visse mindre sager gøres endelige. Hovedreglen er, at klagesagerne afgøres af miljøministeren/pågældende styrelse, mens visse større sager afgøres af et uvildigt klagenævn.

2. Den hidtidige lovgivning om vandløb.

Gennem mere end 700 år har lovgivningen i Danmark beskæftiget sig med vandløb. De ældste bestemmelser findes i landskabslovene fra 1200-tallet og havde naboretlig karakter. Kodifikationen i Chr. V's Danske Lov fra 1683 indeholdt på linje hermed regler, der skulle løse konflikter mellem flere møller, der benyttede samme vandløb, og mellem mølleejere og naboer, hvis jorder og veje blev udsat for oversvømmelse ved opstemning. Der var forbud mod egenmægtig opstemning og mod »fældning« af vand (ændring af vandets naturlige afløb til skade for andre).

Jordfællesskabets ophævelse i 1700-tallet øgede konfliktmulighederne. Ejerne af selvstændige, særskilt bebyggede ejendomme med højere liggende jorder havde en væsentlig økonomisk interesse i, at ejere af lavere liggende jorder vedligeholdte deres vandløbsstrækninger, så vandafledningen ikke blev hæmmet. Disse konfliktmuligheder øgedes betydeligt, da interessen for dræning voksede i midten af forrige århundrede, eftersom afvandingen af de vandlidende jorder øgede vedligeholdelsesbyrden for bredejere længere nede ad vandløbet. Yderligere konfliktmuligheder opstod, da der blev interesse for vandindvinning til fiskedamme og markvanding.

Eftersom vandløbene var de vigtigste modtagere af spildevand fra industri og husholdninger, blev efterhånden forureningen af vandløbene et stort problem. Den første samlede vandløbslov fra 1880 indeholdt derfor ikke blot naboretlige regler som i de tidligere lovbestemmelser om vandløb, men også bestemmelser om kloakering.

1880-loven blev moderniseret ved vandløbsloven af 1949, men dens formål var det samme. Hovedsigtet var fortsat, at vandløbenes afledningsevne skulle sikres. Det var derfor naturligt, at lovens saglige område var begrænset til de vandløb og søer, hvor flere end en enkelt havde interesse af deres tilstedeværelse og vedligeholdelse. Vandløbsreguleringer og vedligeholdelse af vandløb blev behandlet udføreligt i loven. Lovens bestemmelser blev suppleret af et regulativ for hvert enkelt vandløb af større betydning (»offentlige vandløb«) med bestemmelser om vandløbets skikkelse, beliggenhed, længde, dybde, bundbredde,

skråningsanlæg og fald, om anlæg ved vandløbet og om vandløbets vedligeholdelse.

1949-loven blev ændret flere gange. I 1963 overtog det offentlige bredejernes vedligeholdelsespligt for så vidt angår offentlige vandløb. I 1969 udbyggedes lovens bestemmelser om spildevand, men allerede i 1973 blev disse bestemmelser ophævet og afløst af bestemmelser i den nye miljøbeskyttelseslov. I 1978 blev lovens regler om indvinding af overfladevand overført til vandforsyningsloven. Vandløbslovens vigtigste funktion var herefter – ligesom de ældste bestemmelser om vandløb – at løse konflikter af naboretlig karakter med vandløbenes afledningsevne som hovedmålsætning.

Forinden var imidlertid visse vandløb og søer blevet undergivet bestemmelser med sigte på naturbeskyttelse. Ved en ændring af naturfredningsloven i 1972 blev det nemlig bestemt i lovens § 43, at ændringer af offentlige vandløbs åbne forløb og af naturlige søers tilstand kun måtte foretages efter tilladelse fra de daværende fredningsplanudvalg, medmindre ændringen var i overensstemmelse med et vandløbsregulativ. I 1975 overgik administrationen til amtsrådene. Kravet om tilladelse til tilstandsændring blev samtidig udvidet til også at gælde det åbne forløb af private vandløb med en bundbredde på mindst 1,5 m, men i 1978 blev kravet om tilladelse for så vidt angår søer indskrænket til som hovedregel kun at omfatte søer over 1.000 m², fra 1984 dog søer over 500 m². I modsætning til vandløbsloven omfattede naturfredningslovens § 43 ikke blot vandløb/søer, hvis tilstedeværelse og vedligeholdelse flere havde interesse i, men også »enkeltmandsvandløb/søer«. Siden 1975 har miljøministeren i medfør af naturfredningslovens § 60 a kunnet regulere sejlads på vandløb og søer.

Miljøbeskyttelsesloven af 1973 forlangte, at der skulle udføres en planlægning for forureningsforebyggelse og -bekæmpelse, som bl.a. skulle fastlægge målsætningen for kvaliteten af det enkelte vandløb eller vandløbssystem (recipientkvalitetsplanlægningen). Det var ønskeligt, at vandløbenes benyttelse kunne ske på grundlag af denne planlægning. En ny vandløbslov gennemførtes derfor i 1982 (lov nr. 302 af 9. juni 1982).

Efter 1982-lovens § 1 skulle det således ved loven vel sikres, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, men under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten. Det miljømæssige islet gav sig også udtryk i et særligt regelsæt om vandløbsrestaurering med mulighed for statstilskud. Loven opretholdt i øvrigt den systematiske opbygning af 1949-loven, men overlod i videre omfang løsningen af detailspørgsmål til bekendtgørelser udfærdiget af ministeren. Loven opretholdt endvidere den admini-

strative inddeling af vandløbene i offentlige og private og de offentlige vandløbs inddeling i amtsvandløb og kommunevandløb, som den tidligere lovgivning havde fastlagt. Men kompetencen til at træffe afgørelse i sager om vandløbsvedligeholdelse og -regulering og om anlæg af nye vandløb blev - bortset fra økonomiske spørgsmål - overført fra landvæsensretterne til de kommunale råd med mulighed for klage til Miljøministeriet. I 1984 blev enkelte bestemmelser i loven ændret til styrkelse af reglerne om tilsyn og retshåndhævelse.

Problemerne omkring tilførsel af økker til vandløb, søer og havet i forbindelse med jordbrugets afvandrings- og dræningsprojekter var blevet påtrængende. Ved en særlig lov fra 1981 blev gennemført en 3-årig forsøgsordning til afklaring af disse problemer, og ved okkerloven af 8. maj 1985 indførtes den nugældende ordning. Efter denne ordning afgrænser miljøministeren de områder, hvori loven skal finde anvendelse. Det er for tiden indenfor afgrænsede områder i de jyske amtskommuner. I disse områder kræver udgrøftning og dræning en tilladelse fra amtsrådet, som kan betinge tilladelsen af, at der etableres et okkerrensingsanlæg. I særlige tilfælde kan udgrøftning og dræning forbydes mod erstatning. Staten yder støtte til okkerrensingsanlæg og afholder udgifterne til erstatning.

Også andre love har betydning for vandløbene. Det gælder navnlig ferskvandsfiskeriloven (lov nr. 66 af 23. marts 1965), der regulerer retten til fiskeri i vandløbene. Loven indeholder bl.a. regler om udsætning af fisk (herunder fiskæg og fiskeyngel) og krebs, om sikring af vildfisks passage ved opstemninger og om, at der ved dambrug og vandindvindingsanlæg kan kræves anbragt gitre eller lignende for at forhindre opgang af fisk og fiskeyngel i anlægget.

Endvidere må nævnes lov nr. 146 af 7. maj 1937, hvorefter nu miljøministeren ved bekendtgørelse kan inddrage de dele af søterritoriet, som på grund af naturkræfternes indvirken har gennemgået en forandring, under de regler, der gælder for ferske vande. En sådan bekendtgørelse forudsætter, at en landvæsensret har fastslået, at betingelserne for inddragelse er opfyldt.

3. Hovedtræk i lovforslaget.

3.1. Regelsamling.

Det foreliggende lovforslag er som nævnt et led i den foreslåede samlede reform af miljøministeriets lovgivning og vil samle og forenkle de væsentligste lovbestemmelser om vandløb og søer i én lov. Den foreslåede nye lov vil således afløse:

- 1) vandløbsloven af 9. juni 1982,
- 2) okkerloven af 8. maj 1985,
- 3) loven af 7. maj 1937 om inddragelse af dele af søterritoriet under de for de ferske vande gældende retsregler,
- 4) dele af naturfredningsloven, lov bekendtgørelse af 10. oktober 1984 (§ 43 om beskyttelse af vandløb og søer og § 60 a om sejlad på vandløb og søer) samt
- 5) lov af 30. januar 1861 om farten på Gudena mellem Silkeborg og Randers.

Spildevandsudledning og indvinding af vand fra vandløb/søer vil fortsat være reguleret i henholdsvis miljøbeskyttelsesloven og den særlige lov om vandforsyning. Heller ikke ferskvandsfiskeriloven berøres umiddelbart af lovforslaget.

3.2. Lovens formål.

Efter lovforslaget samles bl. a. de hidtidige regler om beskyttelsen af vandløb og søer i naturfredningsloven og vandløbsloven i samme lov. Samtidig henlægges administrationen af vandløbene til amtsrådet. Hermed sikres en enstrengt, koordineret varetægtelse af såvel afstrømningshensynet som af natur- og miljøhensynet.

Vandløbenes *afstrømningsevne* har stor betydning både for jordbrugets dyrkningssikkerhed og for videresørgelsen af rensede spildevand fra byer og virksomheder. En vandløbslov må fortsat tilgodese disse samfundsmæssige hensyn, men på bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. De *natur- og miljøbeskyttende hensyn* foreslås derfor i vandløbsloven sidestillet med afstrømningshensynet (§ 1, stk. 2), for naturlige eller højt målsatte vandløb tillagt særlig vægt og for uberørte eller kun svagt kulturpåvirkede vandløb tillagt afgørende vægt (§ 3, stk. 2). Denne fremhævelse i vandløbsloven af særligt beskyttelsesværdige vandløb må ses på baggrund af den høje grad af beskyttelse, som 70 pct. af vore åbne vandløb nyder ifølge naturfredningslovens § 43, og som tilsigtes opretholdt, selv om forslaget til lov om naturbeskyttelse ikke medtager vandløb og søer blandt de landskabelementer, som denne lov beskytter. Det er bl.a. et udslag heraf, at vedligeholdelsesarbejder i de naturlige eller højt målsatte vandløb foreslås kun at måtte udføres af vandløbsmyndigheden (§ 8, stk. 1) eller på dennes ansvar.

Som det fremgår af afsnit 2 om den historiske udvikling har lovgivningen om vandløb lige fra de første lovbestemmelers fremkomst haft til formål at afbøde eller løse *konflikter mellem forskellige brugere* af vandløbene. Visse bestemmelser med dette sigte foreslås videreført i lovforslagets §§ 10, 11, 13, 15 og 16.

Et særligt aspekt af den naboretlige regulering har været institueringen af et økonomisk fællesskab ved bl.a. vandløbsreguleringer og etablering af udpumpningsanlæg til afvanding. Det har været en ledetråd, at en offentlig myndighed ikke blot har skullet godkende foranstaltningens udførelse og herunder har kunnet foretage ekspropriationer, men tillige har skullet fordele anlægs- og driftsudgifterne mellem de implicerede grundejere efter den nytte, som foranstaltningerne skønnedes at have for den enkelte ejendom. Som led i en tilstræbt afbureaukratisering foreslås der nu anlagt det hovedsynspunkt, at der bør være enighed mellem de grundejere, der berøres af en ansøgt vandløbsforanstaltning, om både arbejdets udførelse og deres indbyrdes økonomiske forhold, før vandløbsmyndigheden har pligt til at realitetsbehandle ansøgningen (§ 4, stk. 2, 1.pkt.). Vandløbsmyndigheden bør dog kunne meddele den ansøgte tilladelse, uden at denne enighed foreligger, og må da have beføjelse til at fastsætte udgiftsfordelingen mellem de berørte ejere (§ 4, stk. 2, 2. pkt.). Den foreslåede bestemmelse om gebyrer (§ 31) påregnes anvendt til som hidtil at afkræve en ansøger betaling for den sagsbehandling, som manglende enighed påfører vandløbsmyndighederne.

3.3. Forenklet myndighedsstruktur.

Den gældende vandløbslov inddeler vandløbene i offentlige og private efter vandløbsmyndighedens konkrete bestemmelse. Hovedbetydningen af sondringen er, at der skal være et regulativ for hvert offentligt vandløb, men ikke for private, og at vedligeholdelsen af offentlige vandløb påhviler det offentlige, medens bredejerne har vedligeholdelsesbyrden ved private vandløb.

De offentlige vandløb inddeles efter den gældende lov i amtsvandløb og kommunevandløb med henholdsvis amtsrådet og kommunalbestyrelsen som vandløbsmyndighed. Amtsrådet bestemmer, om et offentligt vandløb skal være et amtsvandløb. Kommunalbestyrelsen har i øvrigt en række beføjelser vedrørende private vandløb.

Vandløbene i et vandsystem gennemstrømmer i langt de fleste tilfælde flere kommuner, og det er nødvendigt at tilvejebringe en koordineret administration inden for hvert vandløbssystem og det dertil knyttede nedbørsopland. Den gældende vandløbslov har af denne grund måttet skabe et ret kompliceret administrativt regelsæt. Der foreslås den forenkling, at *alene amtsrådene* skal være vandløbsmyndighed. Ud fra de samme helhedsbetragtninger administrerer amtsrådene såvel okkerloven som de gældende bestemmelser i naturfredningslovens § 43, også selv om vandløbet i relation til den nugældende vandløbslov

er et kommunevandløb eller et privat vandløb, og efter miljøbeskyttelsesloven og vandforsyningsloven er amtsrådene den recipientansvarlige myndighed og har derfor som altovervejende hovedregel kompetencen til at tillade spildevandsudledning og vandindvinding.

Den foreslåede enhedsadministration vil sikre, at amtsrådene for alle vandløb får direkte indflydelse også på den fysiske del af vandløbskvaliteten. Der sikres samtidig en mere effektiv udnyttelse af de samlede ressourcer, der hidtil er anvendt med henblik på at opnå regionplanernes kvalitetsmålsætninger for anvendelsen af de ferske vande.

I forslaget til lov om naturbeskyttelse er optaget en bestemmelse, hvorefter der oprettes regionale *rådgi-vende råd* med repræsentanter for bl.a. landbrugsorganisationerne og natur- og miljøforeningerne. Det forudsættes, at disse råd også medvirker ved principielle spørgsmål eller større sager vedrørende vandløbsloven.

Den hidtidige adgang til at *påklage* vandløbsmyndighedens afgørelse foreslås noget begrænset. Klagemyndigheden foreslås som hidtil at skulle være Miljøministeriet, dog at sager af meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål afgøres af det klagenævn, der foreslås oprettet ved særlig lov.

Efter den gældende vandløbslov er det henlagt til *landvæsenkommissionerne* at afgøre uenighed om økonomiske spørgsmål (ekspropriationserstatning, skadeserstatning, bidragsfordeling m.m.). Justitsministeren har i 1986 nedsat et udvalg til at overveje spørgsmålet om eventuel nedlæggelse af landvæsenretterne. Udvalget skal endvidere overveje, hvilke instanser der i givet fald bør behandle de sager, som i dag henhører under landvæsenretterne. Udvalget forventes at afgive betænkning i begyndelsen af 1990. I overensstemmelse med Miljøministeriets indstilling til udvalget foreslås det, at en ny vandløbslov henlægger erstatningsfastsættelser efter ekspropriation til taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje, medens bidrags- og anden udgiftsfordeling mellem berørte grundejere henlægges til vandløbsmyndigheden (amtsrådene) uden klageadgang. Erstatningskrav, der støttes på dansk rets almindelige regler om skadeserstatning, må derimod gøres gældende for de almindelige domstole.

3.4. Brugerbetaling.

Efter de siden 1963 gældende regler har amtsrådet henholdsvis kommunalbestyrelsen pligt til at vedligeholde de offentlige vandløb, så fastsatte regulativbestemmelser om vandløbs fysiske skikkelse m.v. eller dets afstrømningsevne til stadighed er opfyldt. Der har i et vist omfang været adgang til brugerbeta-

ling. Med lovforslaget vil brugerbetalingen få et større omfang.

Efter lovforslaget (§ 19, jf. § 3, stk. 3) skal vandløbsregulativerne ikke i alle tilfælde indeholde regler om vandløbets skikkelse eller afstrømningsevne, men det skal bestemmes i regulativerne, om der må fjernes sand- og slamaflejringer og grøde fra det pågældende vandløb.

For naturlige eller højt målsatte vandløb (§ 3, stk. 2) vil sådan vedligeholdelse skulle udføres med særlig hensyntagen til natur- og miljøinteresser, ligesom vedligeholdelse i uberørte eller kun svagt kulturpåvirkede vandløb kan være ønsket. Det foreslås derfor (§ 8, stk. 1), at kun amtsrådet må lade sådanne arbejder udføre i disse vandløb, selv om de er »enkeltmandsvandløb« eller – efter den gældende vandløbslov – private vandløb. Udgiften til ønskelig vedligeholdelse af disse miljømæssigt værdifulde vandløb kan efter lovforslaget delvis brugerfinansieres.

De vandløb, som ikke er naturlige eller højt målsatte, kan have væsentlig samfundsmæssig interesse i kraft af deres funktion som vandafledere. Er dette tilfældet, skal efter lovforslaget (§ 18, stk. 2), vandløbet regulativbelægges, og regulativet kan som hidtil fastsætte omfanget og udførelsen af vedligeholdelsen (§ 19, stk. 2, nr. 4). Det foreslås imidlertid (§ 8, stk. 1) overladt til det enkelte amtsråds beslutning, om vedligeholdelsen skal udføres af amtet. Træffer amtsrådet beslutning herom, vil udgiften til vedligeholdelse kunne brugerfinansieres på samme måde som ovenfor nævnt. Ønsker amtsrådet derimod ikke at påtage sig vedligeholdelsen af et regulativbelagt vandløb, som ikke er miljømæssigt værdifuldt, må udgiften afholdes fuldt ud af de private, der har interesse i vandløbets tilstand. Det samme vil efter lovforslaget gælde for de vandløb, for hvilke der ikke tilvejebringes regulativ.

3.5. Andre væsentlige ændringer.

Det foreslås (§ 19), at vandløbsregulativerne forenkles, og (§ 18, stk. 3), at der kan tilvejebringes fællesregulativer for flere vandløb/søer.

Et særligt regelsæt om vandløbsregulering som i den gældende vandløbslov foreslås udeladt som overflødig ved siden af de foreslåede almindelige regler om udførelsen af arbejder, der kræver amtsrådets forudgående tilladelse (især § 4, jf. §§ 5 og 6).

Også det særlige regelsæt om vandløbsrestauration, der findes i den gældende lov, foreslås udeladt og afløst af lovforslagets almindelige regler om arbejder, der udføres efter amtsrådets beslutning herom (§ 4, stk. 1), og af kravet i § 19, stk. 1, om, at nødvendige restaureringsarbejder skal fremgå af vandløbsregula-

tivet. Hjemmelen for statstilskud til restaureringer foreslås ligeledes udeladt.

Den nugældende okkerlov foreslås afløst af betydeligt forenkledte bestemmelser (§ 7) med opgivelse af den gældende hjemmel for statstilskud til nedbringelse af okkergener. Afgrænsningen af okkerområderne vil blive revurderet.

Efter den gældende vandløbslov har en bredejer ret til – uden for okkerområderne – fra egen grund at aflede vandet fra almindelige drænings- og udgrøftningsanlæg til vandløbet, uden at en særlig tilladelse dertil kræves. Det foreslås (§ 5), at denne fri drænings- og udgrøftningsret udvides til at omfatte ikke blot bredejere. Der foreslås endvidere en hjemmel for miljøministeren (§ 5, stk. 2) til for bl.a. gendræning i okkerområderne at fastsætte lempeligere regler end efter den nugældende okkerlov.

Den efter naturfredningsloven gældende størrelsesbegrænsning for beskyttede søer foreslås nedsat fra 500 m² til 100 m² (§ 6, nr. 2), og der foreslås indført en generel lovbestemmelse om dyrkningsfri bræmmer i 2 meters bredde langs de miljømæssigt værdifulde vandløb/søer (§ 12).

De foreslåede bestemmelser er i øvrigt i videst mulig udstrækning harmoniseret med de tilsvarende bestemmelser i de andre samtidigt fremsatte lovforslag.

3.6. Oversigt over lovforslagets indhold.

Lovforslaget er disponeret således:

Kapitel 1	§§ 1-3	Formål m.v.
Kapitel 2	§§ 4-7	Arbejder der kræver tilladelse
Kapitel 3	§§ 8-17	Generelle regler
Kapitel 4	§§ 18-22	Regulativer
Kapitel 5	§§ 23-24	Ekspropriation
Kapitel 6	§§ 25-27	Tilsyn
Kapitel 7	§§ 28-33	Administrative bestemmelser
Kapitel 8	§§ 34-38	Klage og søgsmål
Kapitel 9	§§ 39-40	Straf
Kapitel 10	§§ 41-45	Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser m.v.

4. Lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser.

Hovedvirkningen af lovforslaget er for så vidt angår de administrative og økonomiske konsekvenser, at opgaver og dertil hørende ressourcer overføres fra kommunerne til amtskommunerne. Niveaue for de samlede offentlige udgifter ved lovens anvendelse forudsættes uændret, idet de amtskommunale opgaver for hidtil private vandløb forudsættes opvejet af øget generel brugerfinansiering. Miljøministeriet vil løbende følge tilrettelæggelsen af brugerfinansieringen med henblik på at sikre, at denne holdes inden for de forudsatte rammer.

F. t. l. om vandløb

4.1. Kommunerne og amtskommunerne.

Efter lovforslaget er kommunerne ikke længere vandløbsmyndighed, hvilket medfører kommunale besparelser som følge af, at kommunerne ikke har udgifter til

- udarbejdelse af nye regulativer,
- konkret sagsbehandling,
- vedligeholdelse og restaurering af kommunevandløb.

Lovforslaget medfører øgede amtskommunale udgifter som følge af

- ændringen af myndighedsstrukturen, hvorefter amtskommunerne overtager behandlingen af en række konkrete sager fra primærkommunerne og udarbejder vandløbsregulativer for de hidtidige kommunevandløb, samt i begrænset omfang overtager konkrete sager fra staten,
- amtskommunernes overtagelse af vedligeholdelsen primært for så vidt angår de miljømæssige højt prioriterede kommune- og private vandløb,
- ændringen af den hidtidige statslige finansiering af tilskud til vandløbsrestaureringer og af tilskud til nedbringelse af okkergener, som efter forslaget overgår til amtskommunal finansiering.

De ressourcemæssige konsekvenser af den foreslåede opgaveoverførsel fra kommunerne til amtskommunerne vil blive fastlagt efter drøftelse mellem Miljøministeriet, Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening og formaliseret i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne.

Til belysning af den økonomiske størrelsesorden kan oplyses, at de primærkommunale udgifter til vandløbsvæsen i 1988 udgjorde ca. 110 mio. kr. og for 1989 er budgetteret til ca. 115 mio. kr.

4.2. Staten.

Den statslige finansiering af tilskud til vandløbsrestaureringer og okkerrensingsanlæg samt af erstatninger efter okkerloven bortfalder efter forslaget.

På forslag til finanslov for 1991 er afsat 3 mio. kr. til tilskud til vandløbsrestaureringer samt 4,3 mio. kr. til tilskud til nedbringelse af okkergener i vandløb. Disse midler forudsættes overført til amtskommunerne, idet indsatser på de pågældende områder forudsættes videreført i samme omfang som hidtil.

Lovforslaget medfører en begrænset reduktion i det statslige personaleforbrug som følge af, at administrationen af tilskudsordningerne overføres til amtskommunerne. Dette opvejes af et merforbrug på grund af et forventet øget antal klagesager som følge af regulativbelæggelse af en række i dag private vandløb.

Samlet vil forslaget således være ressourceneutralt i relation til det statslige personaleforbrug.

*Bemærkninger til de enkelte bestemmelser**Til kapitel 1**om formål m.v.*

I kapitlet angives lovens formål og saglige område, herunder hvilke vandløb og søer loven omfatter. Endvidere er anført, hvilke hensyn der kan varetages ved lovens administration.

Til § 1

Forslaget angiver lovens formål. Bestemmelsen i forslagens *stk. 1* er fælles for hovedlovene.

Det foreslåede *stk. 2* sidestiller hensynet til vandløbenes afstrømningsevne, som har stor betydning navnlig for jordbruget, med de natur- og miljøbeskyttende hensyn, som gør sig gældende ved søerne og de fleste åbne vandløb.

Fremhævelsen af de natur- og miljøbeskyttende hensyn som et ligeværdigt hensyn er et udslag af grundtanken udtrykt i *stk. 1*. Der bør således bevares endnu uberørte og varierede vandløb med skiftende bredde, huller og stryg, udhulede brinker og varieret bundmateriale. Sådanne fysiske biotopforhold med dertil knyttet vand af høj kvalitet, iltrigt og køligt med lavt indhold af iltforbrugende opslemmede stoffer, bør ved lovens administration tillige søges tilvejebragt indenfor de regulerede vandløbs profiler.

I forslaget ligger også, at vandløbslejets omgivende jorder, dvs. vandløbsbredderne og bræmmerne langs vandløbet, bør sikres en tilstand, der bidrager til at skabe og opretholde en høj fysisk vandløbskvalitet. De nævnte vandløbsnære arealer bør være vegetationsdækkede året rundt, således at de kan tilbageholde sand, slam og jord, som ellers ville være blæst eller skyllet ned i vandløbet til skade for vandløbet. Ganske det samme gælder for sønære arealer. Breddernes vegetation skal give skygge for vandløbets grøde og være levested for de luftlevende stadier af vandløbenes smådyr og leve- og tilholdssteder for det øvrige plante- og dyreliv, der er tilknyttet grænseområdet mellem vand og land.

Det er ikke hensigten, at hensynet til vandløbenes afstrømningsevne skal tillægges mindre betydning end efter de gældende regler.

Til § 2

Bestemmelsen fastlægger i *stk. 1* lovens saglige område således, at alle vandløb og søer er omfattet af forslaget.

Alle vandløb er således omfattet af forslaget uanset vandløbets bredde, længde, bredeforhold m.v., d.v.s. åer, bække, kildeområder, kanaler, grøfter,

drænledninger og andre rørlagte vandløb. I forhold til gældende vandløbslov udvides lovens område dermed til også at omfatte såkaldte »enkeltmandsvandløb«, d.v.s. vandløb (vandløbssystemer), der i den fulde udstrækning er beliggende på kun én ejendom. Sådanne vandløb er imidlertid omfattet af både okkerloven og naturfredningslovens § 43, der ikke som vandløbsloven begrænser lovens umiddelbare anvendelsesområde til »vandløb, hvis tilstedeværelse og vedligeholdelse flere end en enkelt har interesse i« (lovens § 2, stk. 2).

Derimod er strækninger af vandløb og søer, der efter kommunens spildevandsplaner er inddraget som en del af et spildevandsanlæg, efter den gældende lovgivning reguleret efter reglerne om spildevandsanlæg og ikke efter vandløbslovens bestemmelser. Endvidere er vandforsyningsledninger efter den gældende lovgivning reguleret efter reglerne i vandforsyningsloven. Lovforslaget opretholder denne ordning.

Også for søer gælder, at alle søer, herunder tempo-rære, er omfattet af loven uanset søens størrelse, bredejerforhold m.v. Efter forslaget til § 6, nr. 2, skal der dog som hovedregel uden tilladelse kunne ændres på meget små og helt isolerede søer.

Loven skelner således ikke mellem, om vandløb eller søer er naturlige, det vil sige skabt fra naturens hånd, eller menneskeskabte eller ændret som følge af naturlige årsager eller menneskets indgreb. Svømmebassiner og lignende anlæg med fast bund og sider omfattes dog ikke af forslagets søbegreb.

Forslagets *stk. 2* indebærer, at etablering eller ændring af anlæg, der influerer på vandløbskvaliteten, herunder dyrelivets frie bevægelighed inden for vandsystemet, eller på vandløbsvandets frie strømning og vandløbslejets form, er omfattet af loven. Dette svarer til gældende bestemmelser. Som eksempel på indretninger, der ikke har betydning for forholdene nævnt i § 1, stk. 2, og som derfor kan anbringes uden tilladelse efter § 4, kan nævnes en redkasse i en sø og en spang over et vandløb, for så vidt dens anbringelse ikke griber ind i afstrømningsforholdene eller brinstabiliteten.

Bestemmelserne i *stk. 3* tilsigter at give miljøministeren bemyndigelse til i samme udstrækning som efter lov nr. 146 af 7. maj 1937 at inddrage dele af søeritoriet under vandløbslovgivningen. De områder der kan tænkes inddraget er områder, der som følge af naturkræfternes indvirken, kunstige anlæg eller på anden måde er gået over til at have karakter af et ferskvandsområde. En sådan ændring kan ske, hvor tangedannelse, inddigning, landhævning eller dannelse af strømløb og deraf følgende mindsket vandskifte mellem saltvand og tilstrømmende ferskvand resulterer i, at et områdes plante- og dyreliv bliver do-

mineret af karakteristiske ferskvandsarter. 1937-loven er hidtil kun anvendt i få tilfælde, og der tilsigtes med bestemmelsen i stk. 3 ingen ændring i hyppigheden af bestemmelsens anvendelse. Inddrages et område, vil dette som hidtil medføre, at området foruden at blive omfattet af vandløbsloven tillige henføres under bestemmelserne om ferskvandsfiskeri og jagt på de ferske vande.

Til § 3

Stk 1 forlanger i overensstemmelse med sigtet med den gældende vandløbslov, at der ved lovens anvendelse skal foretages en samlet vurdering af en lang række samfundsmæssige hensyn. Med ordet »jordsbrugs-mæssige« interesser sigtes til både landbrugets og skovbrugets interesser. Der gør sig særlige forhold gældende for vandløb i skove, og ved afvejningen efter stk. 1 må amtsrådene være opmærksom på skovlovens bestemmelser om god skovdrift.

Udnyttelsen af vandkraften til energiproduktion er et af andre hensyn end de i stk. 1 udtrykkeligt anførte, som vil kunne indgå i den samlede vurdering ved lovens anvendelse.

Stk. 2 indeholder i tilslutning hertil nogle prioriteringsregler. Det foreslås således, at der ved afgørelser vedrørende miljømæssigt værdifulde vandløb og søer skal lægges særlig vægt på de miljøbeskyttende hensyn og i visse tilfælde gives absolut prioritet til disse hensyn. Forslaget herom har baggrund i den nuværende særlige beskyttelse af åbne vandløb og søer, som er omfattet af naturfredningslovens § 43, idet denne beskyttelse tilsigtes videreført. Der er således ikke med forslaget tilsigtet en ændring af den praksis, der har været gældende for administrationen af naturfredningslovens § 43.

Stk. 2 anvender udtrykket »højt målsatte i regionplanen«. Der sigtes herved til vandløb og søer, der på grundlag af recipientkvalitetsplanerne er målsat som naturvidenskabelige referenceområder eller med fiskevandmålsætning. Sådanne vandløb vil i almindelighed nu være beskyttet efter § 43 i naturfredningsloven, men uanset om dette er tilfældet, vil de være omfattet af bestemmelsen i stk. 2.

Med udtrykket »uberørte« vandløb sigtes til vandløbsstrækninger, hvis forløb og lejedybde ikke er ændret ved reguleringsarbejder eller hyppig og vidtgående vedligeholdelse. Med udtrykket »svagt kulturpåvirkede« vandløb sigtes til vandløbsstrækninger, der efter sådanne menneskeskabte indgreb har udviklet et vandløbsleje og en strømmende med varierende bredde- og dybdeforhold. I disse vandløb kan udviklingen være resultatet af en længere årrækkes manglende eller begrænset vedligeholdelse, eller den

kan være resultatet af restaureringsarbejder og/eller miljøvenlig vedligeholdelse.

Det er i øvrigt en selvfølge, at myndighederne ved lovens anvendelse må respektere de internationale forpligtelser, som Danmark har påtaget sig, især Ramsarkonventionen om beskyttelse af vådområder, Bernkonventionen om beskyttelse af vilde planter og dyr og deres levesteder, EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og EF-fiskevandsdirektivet.

Som anført i de almindelige bemærkninger foreslås lovens administration henlagt til amtsrådene. Da lovbestemmelserne ifølge lovforslaget ikke har den samme detaljeringsgrad som i den gældende vandløbslov, er det nødvendigt, at der som foreslået i *stk. 3* gives miljøministeren beføjelse til at udfærdige bindende forskrifter for lovens anvendelse. Denne beføjelse tænkes anvendt til fastsættelse af bl.a.:

- kriterier for udvælgelsen af vandløb, for hvilke der skal udarbejdes regulativer,
- kriterier for vandløb med væsentlig afstrømningsmæssig betydning og retningslinier for regulativbestemmelser med henblik på sikring af vandføringsniveauet i disse vandløb,
- kriterier for særligt beskyttelsesværdige vandløb og forskrifter for disses eventuelle vedligeholdelse,
- grænseværdier for jernudvaskning fra okkerholdige arealer,
- bestemmelser særligt for lovens administration i okkerpotentielle områder, herunder retningslinier for amtsrådenes eventuelle udpegning af disse områder,
- bestemmelser om udsætning af fisk (»tilladelige arter« og »tilladelige tætheder«) i tilfælde, hvor der ikke findes en af fiskeriministeren godkendt udsætningsplan, og
- procedureregler for sagsbehandling.

Forskrifter i medfør af *stk. 3* vil blive drøftet med berørte ministerier og interesserede organisationer, inden de udfærdiges.

Til kapitel 2

om arbejder der kræver tilladelse

I dette kapitel bestemmes det i §§ 4–6, hvilke arbejder i eller ved vandløb og søer der kræver en forudgående tilladelse, medens § 7 indeholder de bestemmelser, der vil afløse okkerloven.

Til § 4

Efter den gældende vandløbslov må nærmere angivne arbejder i og ved vandløb og søer kun foretages efter *tilladelse* fra vandløbsmyndigheden, og vandløbsmyndigheden kan *beslutte* selv at udføre foran-

staltninger, bl.a. restaureringsarbejder efter lovens § 37. Som nærmere begrundet i afsnit 3.3 i de almindelige bemærkninger foreslås den gældende vandløbslovs sondring mellem amts- og kommunevandløb opgivet og administrationen af en ny vandløbslov henlagt alene til amtsrådene. Med denne ændring vil de i *stk. 1*, jf. §§ 5 og 6, foreslåede bestemmelser i det væsentlige give tilstanden i vandløb og søer den samme beskyttelse, som den gældende vandløbslov og naturfredningslovens § 43 medfører.

I *nr. 1* foreslås det, at ordningen efter hovedreglen i den gældende vandløbslovs § 21 opretholdes. Nr. 1 skal imidlertid sammenholdes med lovforslagets § 5, der i videre udstrækning end den gældende lovs § 3, stk. 2, undtager etablering af dræn og grøfter fra kravet om tilladelse, og med lovforslagets § 6, nr. 1, om anlæg af isolerede søer.

Efter *nr. 2* vil enhver ændring af vandløbs form, forløb og fald samt søers form kræve forudgående tilladelse fra amtsrådet. Det gælder således bl.a. vandløbsregulering og restaurering af vandløb og søer. Fjernelse af sand- og slamaflejringer og grøde indebærer også en ændring af vandløbets eller søens aktuelle tilstand, men kan efter lovforslagets § 6, nr. 3, foretages uden tilladelse, jf. dog § 8, stk. 1, 1. pkt.

Ændring af flora og fauna, herunder udsætning af andefugle og fisk, er ligeledes omfattet af bestemmelsen. Bestemmelsen giver således amtsrådet som recipientansvarlig myndighed mulighed for en regulering af udsætningen af fiskearter, både oprindeligt danske og andre arter, som kan forrykke den økologiske balance i især søer og ændre disses forureningsmæssige tilstand og det tilstedeværende plante- og dyrelivs sammensætning og tæthed.

Nr. 2 skal sammenholdes med lovforslagets § 5, der i videre udstrækning end den gældende lovs § 3, stk. 2, undtager ændring af dræn og udgrøftningsanlæg fra kravet om tilladelse, og med lovforslagets § 6, nr. 2, om ændring af tilstanden af små og isolerede søer.

Nr. 3 kræver tilladelse til etablering eller ændring af et hvilket som helst bygværk i og ved vandløb (stemmeværker, udpumpningsanlæg, styrt, stryg, fisketrapper, vandturbiner, fordelingsbygværker og lignende), såfremt bygværket har betydning for vandløbskvaliteten og afstrømningsforholdene. Bestemmelsen indebærer, at udpumpningsanlæg i forbindelse med dræning eller udgrøftning, jf. § 5, ligesom efter den gældende vandløbslov er omfattet af kravet om godkendelse.

Også terrænmæssige ændringer og hegning, f.eks. i forbindelse med etablering af kreaturvandingssteder, vil efter *nr. 4* kræve tilladelse, medmindre et vandløbsregulativ giver nærmere retningslinjer herfor.

Det foreslåede *stk. 2* afspejler den afbureaukratisering, der også tilsigtes med lovforslaget. Efter de gældende bestemmelser i vandløbsloven, jf. nærmere kapitel 6 i bekendtgørelse nr. 424 af 7. september 1983, har vandløbsmyndigheden pligt til at realitetsbehandle en ansøgning fra blot en enkelt ejer om f.eks. vandløbsregulering og nydræning af arealer, selv om projektet berører flere ejendomme. Vandløbsmyndigheden kan godkende projektet, uden at der behøver at foreligge enighed herom blandt de berørte ejere, og kan vandløbsmyndigheden ikke tilvejebringe forlig om økonomiske spørgsmål, skal de afgøres af landvæsensretten, jf. lovens § 74. Det har været overvejet som led i en afbureaukratisering at kræve enighed blandt alle berørte ejere, for at amtsrådet skulle kunne meddele en tilladelse efter *stk. 1*, men da en enkelt ejer ikke bør kunne blokere for en samfundsmæssig ønskelig ordning, foreslås det blot bestemt i *stk. 2, 1. pkt.*, at amtsrådet kan afvise at behandle en ansøgning om tilladelse til at udføre et arbejde, der vil få virkninger på andre ejendomme end ansøgerens, så længe der ikke er enighed mellem de pågældende ejere om projektet, dets finansiering og udgifterne ved dets drift eller vedligeholdelse. Efter forslaget skal vandløbsmyndigheden (nu alene amtsrådet) således som hidtil kunne meddele den ansøgte tilladelse, selv om der ikke er enighed mellem de berørte ejere, og skal da efter *2. pkt.* fastsætte udgiftsfordelingen efter et nyttekriterium, jf. den gældende vandløbslovs § 24, *stk. 1*, og f.eks. § 5, *stk. 2*, i lov nr. 108 af 5. marts 1988 om kystbeskyttelse. Der påregnes fastsat gebyr efter lovforslagets § 31 for amtsrådets behandling af en ansøgning om tilladelse, når flere berørte ejere ikke er enige, og efter lovforslagets § 34, *stk. 1*, skal hverken amtsrådets afvisning af at behandle ansøgningen eller en fastsat udgiftsfordeling kunne påklages.

Stk. 3 svarer til bestemmelser i den øvrige miljølovgivning.

Ad *stk. 4*: Efter den gældende vandløbslovs § 26, § 30, § 37, *stk. 5*, § 46 og § 52 fastsætter miljøministeren nærmere regler for vandløbsmyndighedens sagsbehandling, herunder om offentlighedens medvirken. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 424 af 7. september 1983. Naturfredningslovens § 45, *stk. 2*, kræver for afgørelser efter lovens § 43 både skriftlig underretning af de klageberettigede og offentliggørelse af afgørelsen, og miljøministeren kan fastsætte nærmere regler for offentliggørelsen, herunder fritage for kravet. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 521 af 2. november 1983.

Lovforslagets § 4, *stk. 1*, omfatter arbejder, der kan have betydelige konsekvenser og påkalder sig stor almen interesse, men bestemmelsen omfatter også for-

anstaltninger, som i det væsentlige kun har interesse for ansøgeren. For at undgå en vidtstrakt detaljering i loven foreslås det i *stk. 4* overladt til miljøministeren at give nærmere forskrifter for, hvordan og til hvem amtsrådet skal give underretning om tilladelser og beslutninger efter *stk. 1*. Allerede lovforslagets § 3, *stk. 3*, afgiver hjemmel for administrativt fastsatte bestemmelser herom og – som den gældende vandløbslov – om amtsrådets sagsbehandling i øvrigt. På grund af sammenhængen med adgangen for andre end vedkommende ansøger til at påklage en afgørelse efter *stk. 1*, jf. lovforslagets § 36, findes det imidlertid rigtigst at optage en specifik hjemmel i § 4, *stk. 4*.

Ad *stk. 5*: Efter den gældende vandløbslovs § 82, *stk. 3*, og efter naturfredningslovens § 45, *stk. 3*, jf. § 58, *stk. 5*, må en meddelt tilladelse ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Efter den gældende vandløbslovs § 82, *stk. 5*, kan miljøministeren fastsætte regler, hvorved vandløbslovens ordning fraviges for mindre anlægsarbejder, og sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 424 af 7. september 1983.

Som ovenfor fremhævet omfatter lovforslagets § 4, *stk. 1*, forhold af meget forskellig interesse, og det findes rimeligt at give amtsrådet mulighed for at tillade mindre arbejder iværksat inden klagefristens udløb. Om fornødent vil miljøministeren i medfør af lovforslagets § 3, *stk. 3*, kunne give nærmere forskrifter for amtsrådets afgørelser i så henseende.

Hvis der imidlertid inden udløbet af klagefristen indgives klage over en sådan tilladelse, følger det af lovforslagets § 37, *stk. 3*, at der da indtræder opsættende virkning for tilladelsen, medmindre det tilladte arbejde allerede er fuldført, eller klagemyndigheden bestemmer andet.

Med det foreslåede *stk. 6* indføres en i hovedsagen tilsvarende regel for så vidt angår arbejder, som amtsrådet beslutter selv at udføre, bortset fra de i § 8, *stk. 1*, nævnte vedligeholdelsesarbejder.

Forældelsesfristen i *stk. 7* er ny i forhold til den gældende vandløbslov, men naturfredningslovens § 64 a indeholder en 5-årig forældelsesfrist for bl.a. tilladelser efter lovens § 43. Bestemmelser svarende til *stk. 6* er foreslået optaget også i forslagene til lov om naturbeskyttelse, lov om planlægning og lov om råstoffer.

Til § 5

Med *stk. 1* ikke blot opretholdes jordbrugserhvervenes fri dræningsret, som den er fastlagt i vandløbslovens § 3, *stk. 1* og 2, med de begrænsninger, der følger af okkerloven. Denne fri dræningsret foreslås udvidet til at gælde også for dræninger, der omfatter flere ejendomme. Det bemærkes, at denne dræningsret naturligvis som hidtil ikke giver ret til uden amtsrå-

dets tilladelse at ændre tilstanden af områder (moser, strandenge m.v.), der er beskyttede i henhold til naturfredningsloven, jf. forslaget til lov om naturbeskyttelse.

Forslaget giver også mulighed for uden godkendelse at ændre bestående dræn og udgrøftningsanlæg. Åbne udgrøftningsanlæg, der er omfattet af § 3, stk. 2, kan dog ikke ændres uden godkendelse, jf. nr. 3. Som eksempel herpå kan nævnes kanalerne i Tøndermarsken.

Stk. 2 åbner mulighed for, at der i okkerområder, uden at en forudgående tilladelse er nødvendig, i dyrkningsøjemed kan foretages ændring af dræn og udgrøftningsanlæg og afdræning af jernholdigt grundvand i lavbundsområder. Gendræning i den foreslåede bestemmelse forstod vil ikke forudsætte, at de nye drænrør lægges præcis, hvor de tidligere rør lå.

Stk. 2 vil eksempelvis muliggøre, at der indføres en ordning, så allerede drænede arealer i okkerområderne kan gendrænes uden tilladelse efter § 4, stk. 1, hvis amtsrådet ikke reagerer inden en vis frist efter at have modtaget anmeldelse om projektet. I regler herom kan fastsættes kriterier for amtsrådets vurdering af, om en anmeldelse af et gendræningsprojekt blot kan henlægges, jf. også lovforslagets § 3, stk. 3. Fører vurderingen til, at en tilladelse efter § 4, stk. 1, må kræves, bliver bestemmelserne i § 7, stk. 2-4, aktuelle.

Bestemmelser i medfør af det foreslåede stk. 2 vil forinden udfærdigelsen blive forhandlet med Landbrugsministeriet og berørte organisationer. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, stk. 3, og § 7.

Retten efter bestemmelsen vil som hidtil ikke give adgang til uden forudgående tilladelse at foretage reguleringsarbejder i det vandløb, hvortil dræningen eller udgrøftningen sker.

Regulativbestemmelser kan som hidtil foreskrive beliggenheden - både dybdemæssigt (kotemæssigt) og strækningmæssigt (ned ad vandløbet) - af udløb af dræn og grøfter. Bestemmelser herom kan være påkrævede ud fra både hydrauliske (afstrømningsmæssige) og miljømæssige hensyn.

Til § 6

Nr. 1 opretholder den gældende retstilstand efter vandloven.

Efter de gældende regler i naturfredningslovens § 43, jf. bekendtgørelse nr. 521 af 2. november 1983, kræves amtsrådets tilladelse til en ændring af tilstanden af en mere end 500 m² stor sø. Forslaget under nr. 2 vil set på denne baggrund fremkalde en øget beskyttelse af landets værdifulde vådområder. Vandløbslovgivningen har imidlertid til stadighed omfattet søer uanset deres størrelse, når søen har mere end én

bredejer, og derfor nødvendiggjort vandløbsmyndighedens tilladelse til tørlægning af og andre indgreb i en sådan sø. Forslaget under nr. 2 vil set på denne baggrund betyde en afregulering af søer, der er under 100 m² og har flere bredejere.

Antallet af isolerede søer under 500 m² bliver til stadighed reduceret som følge af opfyldning og afvanding. Disse mindre søer rummer ofte et særpræget dyre- og planteliv, bl.a. som følge af manglen på fisk. Set på baggrund af søbeskyttelsen efter den gældende naturfredningslovgivning kan det skønnes, at lovforslagets størrelsesgrænse på 100 m² vil betyde, at 80-90 pct. af de endnu eksisterende søer under 500 m² vil blive inddraget under beskyttelsen. For de resterende 10-20 pct., der er mindre end 100 m², vil lovforslaget som nævnt umiddelbart betyde en afregulering set på baggrund af den gældende vandløbslov, for så vidt søen har flere bredejere. Efter lovforslagets § 18, jf. § 19, stk. 2, nr. 2, kan amtsrådet imidlertid ved et regulativ for en eller flere af disse helt små søer tilvejebringe den samme beskyttelse som for større søer, hvis dette efter en konkret vurdering skønnes ønskeligt.

Nr. 3 svarer til gældende bestemmelser i vandløbsloven (§ 27, stk. 1, og § 35, stk. 1, sammenholdt med § 16) om adgangen til at udføre vedligeholdelsesarbejder, hvorved der ikke sker indgreb i vandløbets faste profil. Nr. 3 omfatter således fjernelse af sand- og slamaflejringer ikke blot fra strømrønden, men også for at frilægge drænudløb. Det fremgår imidlertid af lovforslagets § 8, stk. 1, 1. pkt., at nr. 3 ikke har virkning for de miljømæssigt værdifulde vandløb og søer, som er omfattet af § 3, stk. 2, idet kun amtsrådet må foretage disse arbejder i sådanne vandløb og søer.

Det følger af lovforslagets § 10, at den, der fjerner slam og grøde, normalt har pligt til at optage materialet fra vandløbet. Af lovforslagets § 11 følger, at bredejeren har pligt til at bortskaffe oplagt fyld og grøde. Dette svarer til retstilstanden efter den gældende vandløbslov.

Bestemmelsen i nr. 4 fritager for godkendelse efter stk. 1, når udsætning af fisk sker på grundlag af en udsætningsplan godkendt af fiskeriministeren. I en udsætningsplan kan optages bestemmelser om, hvilke fisk der må udsættes i det område, planen omfatter, og med hvilken tæthed. Den recipientansvarlige myndighed vil blive hørt i forbindelse med revision af gældende planer og eventuel udarbejdelse af nye planer.

For søer uden afløb vil der i et regulativ, jf. lovforslagets § 19, stk. 2, nr. 3, kunne optages tilsvarende bestemmelser om tilladelige fiske- og krebsudsætninger, som herefter vil være godkendt efter vand-

løbsloven og, for så vidt angår faunafremmede fisk, også efter lov om naturbeskyttelse.

Fiskeudsætninger, som ikke er godkendt ved en udsætningsplan eller et vandløbsregulativ, må først foretages efter godkendelse i henhold til de gældende love.

Bestemmelserne i *nr. 5 og 6* tillægger det »bonusvirkning«, at en lokalplan eller fredning tillader eller foreskriver bestemt angivne indgreb. Efter *nr. 5* vil dette gælde fredninger efter den foreslåede lov om naturbeskyttelse og – i det omfang der fastsættes særlige overgangsregler herom efter dette lovforslags § 95, stk. 5 – tillige fredninger på grundlag af en fredningssag, der verserer ved lovens ikrafttræden. Bonusvirkningen efter *nr. 6* gælder kun lokalplaner, der tilvejebringes efter reglerne i den foreslåede lov om planlægning.

Til § 7

Med de foreslåede bestemmelser tilsigtes en videreførelse af de særlige regler i den nugældende okkerlovgivning om jordbrugets dræning og udgrøftning med den mulige ændring, der følger af lovforslagets § 5, stk. 2. Der foreslås yderligere den ændring, at den statslige finansiering af okkerrensingsanlæg eller eventuelle erstatninger for afslag afløses af en amtskommunal finansiering. Dette vil medføre en væsentlig forenkling af den nuværende administration af okkerloven.

Efter 1. pkt. i det foreslåede stk. 1 afgrænser ministeren de okkerpotentielle områder. Dette svarer til de gældende bestemmelser i okkerloven. På baggrund af de indvundne erfaringer vil okkerområderne formentlig kunne indsnævres, og der vil nu blive påbegyndt en revurdering af afgrænsningen. Dette vil ske i samarbejde med bl.a. Landbrugsministeriet og landbrugsorganisationerne.

Efter stk. 1, 2. pkt., skal miljøministeren kunne overlade afgrænsningen af okkerområderne til amtsrådene. Forskrifter herom kan udfærdiges efter § 3, stk. 3, og en udnyttelse af den foreslåede bemyndigelse i 2. pkt. vil forudsætte, at grundlaget for sådanne forskrifter er til stede.

Forslagets *stk. 4* vil medføre, at vejlovens taksationsmyndigheder afløser landvæsenskommissionerne som erstatningsfastsættende myndighed, når der ikke er enighed mellem ejeren og amtsrådet om erstatningens størrelse. Der henvises herved til afsnit 3.3. i de almindelige bemærkninger.

Den henvisning, der i lovforslagets § 24, stk. 2, er gjort til bestemmelser i vejloven, indebærer, at der ud over erstatningen kan tillægges ejeren en passende godtgørelse for nødvendige udgifter til sagkyndig bistand, jf. vejlovens § 61. Det foreslåede stk. 4 tydelig-

gør, at disse »sagsomkostninger« omfatter ejerens nødvendige udgifter til krævede forundersøgelser. Det er en naturlig forudsætning for tilkendelse af den nævnte godtgørelse, at det pågældende drænings- eller udgrøftningsprojekt vedrører et areal, som ejeren reelt ønskede opdyrket.

Forslaget i *stk. 5*, hvorefter en udbetalt erstatning kan kræves tilbagebetalt, hvis et afslag senere ændres til en tilladelse, forudsætter som den gældende tilsvarende bestemmelse, at en ændring af den tidligere afgørelse sker på grundlag af en ny ansøgning.

Til kapitel 3

om generelle regler

I dette kapitel er der samlet en række generelle regler. Der er regler om amtsrådets adgang til at udføre arbejder i vandløb og søer af stor miljømæssig betydning og om bredejernes forpligtelser i forbindelse hermed. Kapitlet indeholder funktionskrav til rørlagte vandløb og opstemningsanlæg. Bestemmelserne om bræmmer ved vandløb og søer samt reglerne om sejlads er ligeledes indeholdt i dette kapitel.

Til § 8

Stk. 1 omhandler den fjernelse af sand- og slamaflejringer og grøde, som i den gældende vandløbslov benævnes vedligeholdelse. Den gældende lov sonderer i så henseende mellem offentlige og private vandløb (herunder søer), i hvis vedligeholdelse flere end en enkelt har interesse, jf. lovens § 2, stk. 1 og 2.

Efter den gældende lovs § 31, stk. 1, har amtsrådet henholdsvis kommunalbestyrelsen pligt til at vedligeholde de offentlige vandløb. Udgiften dertil afholdes af vedkommende myndighed, som dog i visse tilfælde kan opkræve særlige bidrag. Hjemmel for en sådan hel eller delvis brugerbetaling findes i lovens § 31, stk. 2 (om vandløb under et pumpe- eller landvindingslag), § 68, stk. 1 (om forøget afløbsmængde som følge af bebyggelse, vejanlæg, udpumpning og boringer), § 68, stk. 2 (om spildevandstilførsel) og § 68, stk. 3 (om vandindvinding).

Pligten til at vedligeholde private vandløb påhviler de private, der har interesse i vandløbet, som udgangspunkt bredejerne, jf. lovens § 35, og udgifterne dertil er det offentlige uvekkommende.

Lovforslaget opgiver den hidtidige sondring mellem offentlige og private vandløb og søer. I henseende til fjernelse af sand- og slamaflejringer og grøde anlægges i stedet en sondring mellem de miljømæssigt værdifulde vandløb og søer (§ 3, stk. 2) og andre vandløb og søer.

Det foreslås i stk. 1, 1. pkt., at kun amtsrådet må fjerne sand- og slamaflejringer og grøde i de miljø-

mæssigt værdifulde vandløb og søer. For disse vandløb og søer (dog kun for søer over 100 m²) skal der efter lovforslagets § 18, stk. 2, tilvejebringes regulativ, og det skal efter § 19, stk. 1, nr. 3, deri bestemmes, om der må fjernes aflejringer og grøde. Hvis regulativet giver adgang dertil, må amtsrådet afholde udgifterne til vedligeholdelsen, men den ovenfor nævnte gældende hjemmel for brugerbetaling foreslås i § 9, stk. 1, videreført og udvidet. Den foreslåede ordning vedrørende finansieringen af vedligeholdelsen af de miljømæssigt værdifulde vandløb svarer således til den gældende ordning for offentlige vandløb med den udvidelse, der følger af forslaget § 9, stk. 1, nr. 2.

For andre vandløb og søer end de miljømæssigt værdifulde følger det forudsætningsvis af 2. pkt. i stk. 1, at det som udgangspunkt er helt overladt til ejeren af vandløbet eller søen at foretage den grødeskæring og fjernelse af aflejringer, som ejeren måtte ønske eller være retligt forpligtet til at udføre. Eventuelle nærmere regler i et regulativ, jf. forslaget § 19, stk. 2, nr. 4, skal dog overholdes. Det følger af forslaget § 6, nr. 3, at fjernelse af sand- og slamaflejringer og grøde (hvorved vandløbets aktuelle tilstand ændres) kan foretages uden amtsrådets tilladelse efter § 4, stk. 1, nr. 2.

Efter stk. 1, 2. pkt., skal amtsrådet imidlertid kunne påtage sig vedligeholdelsen af et vandløb eller en sø, der ikke kan betegnes som miljømæssigt værdifuld. Sådanne vandløb og søer kan være omfattet af et regulativ, og i så fald skal regulativets nærmere bestemmelser om bl.a. tidspunkt for vedligeholdelsesarbejdernes udførelse overholdes. Det bemærkes herved, at der efter lovforslaget § 18, stk. 2, er pligt for amtsrådet til at tilvejebringe regulativer også for alle vandløb, der har væsentlig afstrømningsmæssig betydning.

Amtsrådene kan som hidtil vælge mellem at udføre vedligeholdelsesarbejderne ved amtskommunernes eget personale og materiel eller at udbyde dem i entreprise. Det er også muligt for amtsrådene at aftale med de pågældende bredejere, at disse fysisk udfører vedligeholdelsen inden for de rammer, amtsrådet opstiller. Hvis amtsrådet vælger at udbyde arbejderne i entreprise, forventes amtsrådet at følge de almindelige regler for licitationer.

Amtsrådets udgifter til vedligeholdelsen, såfremt amtsrådet efter stk. 1, 2. pkt., beslutter at påtage sig arbejdet, kan efter § 9, stk. 1, helt eller delvis brugerfinansieres. Hvis amtsrådet ikke vil udnytte retten efter stk. 1, 2. pkt., bliver finansieringen af vedligeholdelsen amtskommunen uvedkommende.

Den ovenfor nævnte sondring mellem miljømæssigt værdifulde og andre vandløb/søer bliver først præcis, når der er tilvejebragt regulativer, jf. lovforslagets § 19, stk. 1, nr. 1. Der foreslås derfor i § 42, stk. 2, og § 43 en hensigtsmæssig overgangsordning.

Stk. 2 vil afløse den gældende vandløbslovs § 34 om skyggegivende beplantning. Efter forslaget kan ikke blot – som efter de gældende bestemmelser – hensynet til at begrænse grødevæksten, men også den brinkstabiliserende betydning af beplantning betynde bestemmelsens anvendelse.

En skyggegivende beplantning langs vandløbene kan foretages i bræmmen efter lovforslagets § 12 og vil medføre, at behovet for grødeoptagning formindskes til fordel for bredejerne. Lovforslaget knytter ikke erstatning til påbud efter stk. 2, men amtsrådets foretagelse af beplantning er omfattet af lovforslagets § 16, stk. 1.

Til § 9

Stk. 1 viderefører den hjemmel for hel eller delvis brugerbetaling, som findes i den gældende vandløbslovs § 31, stk. 2, og § 68, stk. 1–3, og udvider hjemmelen for så vidt angår ejere af ejendomme, der udleder dræn- eller spildevand til vandløb. Det forudsættes således, at den udvidede hjemmel til at opkræve brugerbetaling anvendes i tilfælde, hvor der er gennemført større drænprojekter. Herudover bør brugerbetaling også benyttes ved større separate spildevandsudledninger. Det vil være naturligt som kriterium at anvende de udledte vandmængder opgjort på grundlag af de tilladte spildevandsudledninger og de ved drænprojektet beregnede afstrømninger. Ved den nævnte brugerbetaling tilstræbes en administrativ enkel tilrettelæggelse af brugerbetalingen, der hidtil har haft et yderst begrænset omfang. Den foreslåede brugerbetaling, der typisk fastsættes af amtskommunen i forbindelse med den årlige budgetbehandling, kan ud fra administrative hensyn beregnes som en procentdel af de samlede udgifter til vandløbsvedligeholdelse.

Stk. 2 opretholder retstilstanden efter den gældende vandløbslovs § 65 for så vidt angår de udgifter, der er nævnt i den foreslåede bestemmelse.

Til § 10

Den foreslåede bestemmelse viderefører med reaktionelle ændringer de gældende bestemmelser i vandløbslovens § 27, stk. 3 og 4.

Bestemmelsen skal i øvrigt ses i sammenhæng med lovforslagets § 6, nr. 3, hvorefter videretransport af sand- og slamaflejringer samt grøde ikke er tilladt.

Til § 11

De foreslåede bestemmelser svarer med redaktionelle ændringer til den gældende vandløbslov § 28.

Til § 12

Efter vandløbslovens § 69 må der ikke dyrkes eller plantes m.v. så nær et vandløb, at dets vedligeholdelse, fyldens oplægning eller tilsynets færdsel hindres. Disse regler gælder for ethvert vandløb. Vandløbsmyndigheden kan - for offentlige vandløb i regulativer - fastsætte nærmere bestemmelser herom, herunder fastsætte den præcise afstand fra vandløbet (vandløbsstrækningen), som skal overholdes. Afstanden kan ikke være større, end det er nødvendigt af hensyn til vedligeholdelsen af vandløbet.

Den fastlagte dyrkningsfri bræmme kan i regulativer variere fra 1-2 m. Herudover har de fleste regulativer bestemmelser om, at der ved maskinel oprensning af vandløb skal benyttes et areal varierende fra 8-12 m langs vandløb.

Denne ordning foreslås afløst af bestemmelserne i § 12 og § 19, stk. 2, nr. 5.

I § 12 foreslås generelt fastlagt en 2 meter bred dyrkningsfri bræmme langs alle miljømæssigt værdifulde vandløb og søer over 100 m² i landzone. Den foreslåede bestemmelse markerer, at den dyrkningsfri bræmme er en »åkant« som en del af vandløbet. Åkanten skal bevares og sikres i en stabil tilstand, så risikoen for udskridninger mindskes bl.a. i forbindelse med jordbrugets anvendelse af tunge maskiner. Dette vil resultere i et mindsket behov for omkostningskrævende og miljømæssigt belastende oprensning. Den fysiske vandløbskvalitet vil udvikle sig i overensstemmelse med de hydrauliske kræfter i vandløbet og dermed sikre en vandløbskvalitet, der er tilfredsstillende i både afstrømnings- og miljømæssig henseende.

Hensynet til at lette eller overhovedet muliggøre vedligeholdelse af vandløbet vil ofte være tilgodeset ved kravet i § 12, men i § 19, stk. 2, nr. 5, er det - som en opretholdelse af de gældende regler - foreslået, at et regulativ kan fastlægge et særligt arbejdsområde, hvis dette er påkrævet af hensyn til vedligeholdelsen.

Lovforslaget indeholder ingen bestemmelser om erstatning til de grundejere, hvis ejendom berøres af kravet i § 12 om opretholdelse af en dyrkningsfri bræmme. Også på baggrund af de hidtil gældende regler må den foreslåede generelle lovbestemmelse, selv om den er indispensabel, i de alt overvejende tilfælde anses som en almindelig regulering af ejendomsrettens grænser. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at bestemmelsen i enkelte atypiske tilfælde kan påføre en ejer sådanne tab, at et erstatningskrav

kan støttes umiddelbart på grundlovens § 73. Erstatningskravet må da gøres gældende for de almindelige domstole.

Til § 13

Den foreslåede bestemmelse om, at rørlagte vandløb skal sikres frit løb, er ny. Som udgangspunkt må ejeren af det rørlagte vandløb, f.eks. et dræn, drage omsorg for, at dets vandføringsevne opretholdes, så opsamlinger ikke foranlediger oversvømmelser. Det vil imidlertid ofte være aftalt eller følge af en kendelse afsagt af en landvæsensret eller en afgørelse truffet af vandløbsmyndigheden, at forpligtelsen påhviler ejerne af de arealer, der er blevet jordforbedret ved vandløbets etablering. Overtrædelse af bestemmelsen foreslås ikke at skulle medføre strafansvar, men kan danne grundlag for et erstatningsansvar.

Den øvrige bestanddel af forslaget svarer med redaktionelle ændringer til den gældende vandløbslovs § 6, stk. 3.

Til § 14

Den gældende vandløbslovs § 50 giver vandløbsmyndigheden mulighed for at gribe ind overfor opstemningsanlæg, der er til væsentlig skade for vandløbskvaliteten, med krav om ændring eller nedlæggelse af anlægget.

Den foreslåede bestemmelse stiller som et umiddelbart krav, at alle opstemningsanlæg skal indrettes og drives således, at de ikke er til skade for vandløbskvaliteten.

Baggrunden for forslaget er et ønske om at få løst de væsentlige miljømæssige problemer, som mange opstemningsanlæg giver anledning til, idet de er impassable og dermed er en hindring for opfyldelsen af målsætningen for vandløbet.

Efter forslaget overlades det til den enkelte stemmeværksejer at vælge, hvilke foranstaltninger der skal gennemføres ved det enkelte anlæg for at tilgodese kravet i bestemmelsen.

I visse tilfælde kræver ændring af et opstemningsanlæg, at der etableres en fisketrappe, selvom det ikke tidligere har været nødvendigt i medfør af ferskvandsfiskeriloven.

Til § 15

Den foreslåede bestemmelse vil afløse vandløbslovens § 6, stk. 1. Bestemmelsen regulerer som hidtil ikke afstrømninger i forbindelse med byudvikling og anlæg af veje og andre befæstede arealer. Denne afstrømning er reguleret i miljøbeskyttelsesloven efter denne lovs regler om spildevand.

Til § 16

Den gældende vandløbslov indeholder flere bestemmelser, hvorefter tab som følge af arbejder i vandløb kan kræves erstattet (§ 23 om vandløbsregulering, § 28, sidste pkt., om vedligeholdelsesarbejder, § 37, stk. 4, om vandløbsrestauration, § 43 om udpumpningsanlæg, § 51 om broer og opstemningsanlæg og § 57, stk. 1, sidste pkt., om færdsel i forbindelse med vedligeholdelsesarbejder, jf. også § 63 om medbenyttelse af et eksisterende anlæg). Det foreslås, at der i stedet i *stk. 1* udtrykkes den – i øvrigt selvfølgelig – generelle regel, at udførelse af et arbejde i eller ved vandløb eller søer medfører erstatningsansvar for eventuelle tab, som derved påføres andre. Et erstatningsansvar må i givet fald gøres gældende for de almindelige domstole.

Stk. 2 svarer reelt til den gældende vandløbslov § 3, stk. 3.

Til § 17

De foreslåede bestemmelser vil afløse reglerne i vandløbslovens § 4 og naturfredningslovens § 60 a om sejlads på vandløb og søer.

En lovbestemt ret for almenheden til at anvende vandløb og søer, der har flere bredejere, til sejlads med ikke-motordrevne småfartøjer, findes i den gældende vandløbslov § 4, stk. 1. Det foreslåede *stk. 1* viderefører denne retstilstand, men medtager ikke den ret selvfølgelig tilføje i den gældende bestemmelse, at sejladsretten ikke må udøves til skade eller ulempe for vandløbet eller for jagt, fiskeri og rørskæring.

Efter den gældende lovgivning kan denne lovbestemte sejladsret for almenheden både begrænses og udvides. Ifølge vandløbslovens § 4, stk. 3, jf. § 10 i bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985, kan vandløbsmyndigheden træffe beslutning herom, og beslutningen skal fremgå af vandløbsregulativet. Ifølge naturfredningslovens § 60 a, stk. 2, kan også miljøministeren regulere sejladsretten ved bestemmelser herom i en bekendtgørelse, men ministerens beføjelse forudsætter, at vedkommende amtssråd har anmodet om en regulering.

Ved det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.*, videreføres ordningen efter den gældende vandløbslov § 4, stk. 3, hvorimod beføjelsen til miljøministeren efter naturfredningslovens § 60 a, stk. 2, bortfalder. Denne sidstnævnte bestemmelse har haft visse større vandløb, der gennemstrømmer flere amter, for øje. Lovforslaget § 20, stk. 2, og § 29 vil imidlertid sikre, at overordnede hensyn kan varetages.

Det forudsættes i øvrigt, at de regionale rådgivende råd, som foreslås oprettet i hvert amt, jf. forslaget

til lov om naturbeskyttelse, kommer til at behandle også spørgsmål om sejlads. Endvidere vil Miljøministeriet virke for, at der for så vidt angår større vandløb gennem flere amter bliver nedsat særlige arbejdsgrupper med repræsentanter for Skov- og Naturstyrelsen, de berørte amter og de interesser, der er knyttet til vandløbene. Sådanne arbejdsgrupper bør efter forløbet af f.eks. 3 år afgive en rapport om de indvundne erfaringer.

Stk. 2, 2. pkt., vil som naturfredningslovens § 60 a, stk. 1, muliggøre, at sejlads med motordrevne fartøjer på vandløb og søer kan begrænses eller forbydes, såfremt sejladsen ikke har betydning for fiskerierhvervet. Det foreslås, at også denne beføjelse overlades til amtsrådet.

Af lovforslagets § 43, stk. 1, følger, at de gældende bekendtgørelser i medfør af naturfredningslovens § 60 a opretholdes, indtil de afløses af et regulativ efter kapitel 4.

*Til kapitel 4**om regulativer*

Den gældende vandløbslov indeholder i §§ 12–14, jf. bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985, et krav om tilvejebringelse af regulativer for alle offentlige vandløb og bestemmelser om, hvad et regulativ skal indeholde. Efter lovens §§ 8–11, jf. den nævnte bekendtgørelse, bestemmer den stedlige vandløbsmyndighed (amtsrådet eller kommunalbestyrelsen), om et vandløb skal være offentligt. Den væsentligste betydning af, at et vandløb er offentligt, følger af lovens § 31, stk. 1, sammenholdt med § 35, stk. 1, og består i, at vandløbsmyndigheden har pligt til at vedligeholde vandløbet og ansvar for, at det vedligeholdes således, at dets fysiske skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres i forhold til det, der er bestemt i regulativet, jf. lovens § 27, stk. 1, sammenholdt med § 12, stk. 1, nr. 1.

Denne ordning foreslås ændret. For det første foreslås den forenkling, at der alene sondres mellem vandløb/søer med og uden regulativ. Dernæst foreslås det som en parallel til reglerne om lokalplaner i kommuneplanloven, der videreføres i forslaget til lov om planlægning, at loven skal fastlægge en pligt for vandløbsmyndigheden (alene amtsrådet) til at tilvejebringe regulativer for de vandløb/søer, hvortil der generelt er knyttet en stor samfundsmæssig interesse. Denne gruppe af vandløb og søer foreslås afgrænset i § 18, stk. 2. Endvidere foreslås i § 19 regulativernes indhold begrænset til egentlige retsforskrifter. Det følger af lovforslagets § 8, at amtsrådets vedligeholdelsespligt umiddelbart ifølge loven er begrænset til de miljømæssigt værdifulde vandløb, hvor det af miljøhensyn er ønskeligt, at alene det offentlige udfører

sådanne arbejder i det omfang, hvori dette må ske. Udførelsen af vedligeholdelsesarbejder i andre vandløb vil efter lovforslaget kun være et offentligt anlæg i den udstrækning, hvori amtsrådet træffer bestemmelse herom efter § 8, stk. 1, 2. pkt. Hvis amtsrådet ikke træffer en sådan bestemmelse, må vedligeholdelsen udføres af ejerne af de ejendomme, hvorunder vandløbet eller søen hører.

Til § 18

Det foreslås i *stk. 1*, at der ligesom efter den gældende vandløbslov skal kunne tilvejebringes regulativ for ethvert vandløb og enhver sø.

Ved *stk. 2* foreslås indført den nyordning, at der inden en vis frist skal være tilvejebragt regulativer for dels alle vandløb med væsentlig afstrømningsmæssig betydning, dels alle miljømæssigt værdifulde vandløb og søer bortset fra ganske små søer.

Den førstnævnte gruppe omfatter navnlig større vandløb, hvortil der afledes spildevand fra større (især offentlige) spildevandsanlæg, og/eller vandløb med mange bredejere, hvortil der ledes betydelige vandmængder i forbindelse med grundvandssænkning på dyrkede jorder. De fleste af disse vandløb er allerede omfattet af regulativer, idet de som følge af deres størrelse og recipientmæssige målsætning i dag er klassificeret som offentlige vandløb. Der er i øvrigt et betydeligt sammenfald mellem gruppen af miljømæssigt værdifulde vandløb og gruppen af vandløb med væsentlig afstrømningsmæssig betydning.

For så vidt angår isolerede søer vil udgangspunktet for regulativpligten være, om søen fremgår af Kort- og Matrikelstyrelsens kortværk Danmark (1:25.000), suppleret med luftfotos.

Fristen i *stk. 2* foreslås fastsat til 1. januar 1993, som i følge § 17, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985 er den seneste dato for gennemførelsen af regulativer i overensstemmelse med bestemmelserne i vandløbsloven fra 1982 og i bekendtgørelsen. Da lovforslaget begrænser indholdet af regulativer i forhold til de gældende regler, jf. bemærkningerne til § 19, må det være ubetænkeligt at fastholde fristen 1. januar 1993.

Stk. 3 tilsigter at lette amtsrådenes administrative byrde navnlig ved at muliggøre »fællesregulativer« f.eks. for et helt vandløbssystem eller for et større antal isolerede søer. Det er en selvfølge, at et regulativ på utvetydig måde må identificere det eller de vandløb og søer, for hvilke regulativet skal gælde.

Til § 19

Ligeledes som en parallel til kommuneplanlovens regler om lokalplaner foreslås der i § 19 en opdeling i

bestemmelser, der skal henholdsvis kan optages i et regulativ. Forslaget bygger på den opfattelse, at regulativernes indhold helt overvejende bør begrænses til retsforskrifter, der præciserer eller supplerer lovens bestemmelser. Regulativerne bør ikke som efter de gældende regler om vandløbsregulativer indeholde en løbende ajourført oversigt over faktiske forhold eller gentage vilkår for meddelte tilladelser m.v. Sådanne oplysninger er ganske vist nødvendige under amtsrådenes administration af loven, men de vil fremgå af amtskommunernes arkiver eller EDB-lagring af oplysningerne. I det omfang, der lægges vægt på afstrømningsevnen for et vandløb, kan oplysningerne også have stor betydning for interesserede i vandløbet, ikke mindst for landbruget. Den foreslåede ordning er ikke til hinder for, at amtsrådet kan offentliggøre de væsentligste oplysninger, hvis dette måtte ønskes, eventuelt i et bilag til regulativet (regulativforslaget). Ordningen er heller ikke til hinder for, at amtsrådet i selve regulativet kan fastsætte vedligeholdelsens omfang, jf. *stk. 2*, nr. 4.

I *stk. 1* afgrænses det pligtmæssige indhold af et regulativ:

Som følge af det noget upræcise udtryk for miljømæssigt værdifulde vandløb og søer, der er anvendt i lovforslagets § 3, stk. 2, og de retsvirkninger, som foreslås knyttet til disse vande, er det nødvendigt, at regulativet udtrykkeligt angiver, om vandløbet (vandløbsstrækningen) eller søen er omfattet af § 3, stk. 2. Den præcise afgrænsning af § 3, stk. 2, foreslås således ved *nr. 1* overladt til amtsrådene.

Nr. 2 opretholder og tydeliggør den gældende ordning, hvorefter et vandløbsregulativ skal oplyse målsætningen for vandløbet (§ 10, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985). Med ordet »kvalitet« sigtes såvel til vandløbets evne til at aflede vand som til dets natur- og miljømæssige kvalitet.

Som anført i bemærkningerne til § 1 er det ikke hensigten, at hensynet til vandløbenes afstrømningsevne skal tillægges mindre betydning end efter de gældende regler. For så vidt angår vandløb, der har afstrømningsmæssig betydning, bør regulativerne udformes således, at evnen til at aflede vand oprettholdes. Dette gælder ikke mindst for vandløb med ringe fald, der vil blive påvirket af selv mindre ændringer af vandløbenes fysiske forhold.

Nr. 2 indeholder endvidere den modifikation af regulativindholdets karakter af retsforskrifter, at regulativet skal oplyse (forhåndsvarsle) eventuelle restaureringsforanstaltninger. Hvert enkelt restaureringsarbejde kræver amtsrådets beslutning efter lovforslagets § 4, stk. 1, og beslutningen kan påklages efter bestemmelserne i lovforslagets kapitel 8. Det må påregnes, at amtsrådet vil forelægge planer om større re-

staureringsarbejder for det regionale rådgivende råd, som foreslås oprettet ved loven om naturbeskyttelse. De særlige regler om vandløbsrestaurering i vandløbslovens § 37 og bekendtgørelse nr. 424 af 7. september 1983 er herefter unødvendige. Det følger af bortfaldet af disse regler, at der ikke længere vil være hjemmel for statstilskud til vandløbsrestaureringer. Ved lovforslagets § 16, stk. 1, opretholdes imidlertid ordningen efter den gældende lovs § 37, stk. 4, hvorefter den, der lider tab ved en vandløbsrestaurering, har ret til erstatning.

I nr. 3 foreslås det, at et regulativ altid skal tage stilling til, om der overhovedet må fjernes aflejringer og grøde. Et forbud herimod kan have stor betydning for opretholdelsen af kvaliteten i miljømæssigt værdifulde vandløb og søer.

I stk. 2 afgrænses det yderligere indhold, som amtsrådet kan give et regulativ.

Inden for de rammer, som stk. 2 opstiller, er det som udgangspunkt overladt til amtsrådet at bestemme regulativets præcise indhold, se dog kapitel 8 om klage. Miljøministeren kan imidlertid efter § 3, stk. 3, give nærmere forskrifter også for indholdet af et regulativ, og sådanne forskrifter vil begrænse amtsrådets bestemmelsesret. Som eksempel kan nævnes, at det efter § 3, stk. 3, kan foreskrives, at regulativer for visse typer vandløb skal indeholde særlige bestemmelser efter stk. 2, nr. 4, af hensyn til vandløbets vandføringsevne.

Til §§ 20, 21 og 22

De foreslåede bestemmelser vil gøre det muligt i samme udstrækning som efter de gældende bestemmelser at sikre interessevaretagelse, før der kan vedtages et regulativ eller en regulativændring. Forslagets § 20, stk. 2, indebærer, at eventuel uenighed mellem to eller flere amtsråd om indholdet af et regulativ må indbringes for miljøministeren til afgørelse.

Til kapitel 5

om ekspropriation

I kapitlet er samlet reglerne om adgangen til ekspropriation og om afgørelse af erstatningsspørgsmål.

Til §§ 23 og 24

De foreslåede bestemmelser vil afløse den gældende vandløbslovs §§ 71-73 og er affattet som de tilsvarende bestemmelser om ekspropriation i de øvrige love under Miljøministeriet. Den væsentligste ændring i forhold til den gældende vandløbslovs regler er, at erstatningsfastsættelsen overgår fra landvæsenskom-

missionen til vejlovgivningens taksationskommission, jf. afsnit 3.3. i de almindelige bemærkninger.

Det vil fortsat være muligt for (nu alene) amtsrådet ved ekspropriation at gennemføre arealerhvervelser eller pålægge rådighedsindskrænkninger til fordel for f.eks. pumpe- eller landvindingslag, når dette vil være af væsentlig betydning for at sikre afstrømningsforholdene, jf. lovforslagets § 1, stk. 2. Efter de nugældende regler i vandløbslovens § 24, jf. § 41, henregnes udgifterne herved, herunder navnlig de tilkendte ekspropriationserstatninger, til de anlægsudgifter, der skal afholdes af de grundejere, som skønnes at have nytte af foranstaltningerne. En tilsvarende ordning er indlagt i lovforslagets § 4, stk. 2-3.

Til kapitel 6

om tilsyn

Kapitlet indeholder bestemmelser om tilsyn med vandløb og søer og om myndighedernes beføjelser i forbindelse hermed, herunder om adgangsretten til fremmed ejendom.

Til § 25

Stk. 1 udtrykker direkte den tilsynspligt for vandløbsmyndigheden, som blot forudsætningsvis fremgår af den gældende vandløbslov, især §§ 53, 55 og 60.

Stk. 2 og 3 omhandler tilsynet med lovens overholdelse og vil afløse den gældende lovs § 54, stk. 2, og den ved lov nr. 250 af 23. maj 1984 indsatte § 54 a.

Bagatelgrænsen for amtsrådenes pligt til at meddele lovliggørelsesforbud og -påbud hæves derved noget. Under den foreslåede bagatelgrænse vil normalt falde bl.a. forhold i strid med regler, der især regulerer grundejernes indbyrdes retsforhold, idet reaktioner mod sådanne ulovligheder bør henvises til civile søgsmål. Amtsrådet bør således kunne henlægge en anmeldelse om et ulovligt forhold, når anmeldelsen skønnes at være udslag af nabostridigheder.

Stk. 4 vil afløse vandløbslovens §§ 57 og 61. Det følger af lovforslagets § 16, stk. 1, at adgangsretten udøves under erstatningsansvar for derved opståede skader.

Til § 26

De foreslåede bestemmelser vil afløse vandløbslovens § 54, stk. 3, og § 55. Amtsrådet kan efter dansk rets almindelige regler kræve afholdte udgifter efter stk. 1 dækket af den, der nyder fordel af afhjælpningen eller måtte være ansvarlig for, at en farefremkaldende begivenhed er indtruffet.

Til § 27

Den foreslåede bestemmelse svarer reelt til den gældende vandløbslovs § 57, stk. 2, jf. § 61, stk. 3, idet der dog også er foreslået eventuelt påkrævet politibistand, for at amtsrådet kan udføre nødvendige selv-hjælpshandlinger.

*Til kapitel 7**om administrative bestemmelser**Til § 28*

Miljøministeren må kunne skaffe sig kendskab til den faktiske tilstand af landets vandløb og søer og til lovens anvendelse i praksis for at have et forsvarligt grundlag for udøvelsen af sine beføjelser efter loven og for eventuelle lovgivningsinitiativer. En bestemmelse som den foreslåede er optaget også i de andre lovforslag, der fremsættes samtidig hermed.

Til § 29

Også i vandløbsloven foreslås der optaget bestemmelser, hvorefter miljøministeren – som et modstykke til decentraliseringen – kan overtage amtsrådets beføjelser. Den foreslåede bestemmelse kan i modsætning til den gældende vandløbslovs § 79 kun bringes i anvendelse, inden amtsrådet har truffet beslutning eller afgørelse i en verserende sag. Efter dette tidspunkt kan miljøministeren påklage beslutningen eller afgørelsen til naturklagenævnet, jf. forslaget §§ 35–37.

Til § 30

De foreslåede bestemmelser om internationale overenskomster, herunder EF-retsakter, er i det væsentlige enslydende med bestemmelser i de andre lovforslag, der fremsættes samtidig hermed.

Til § 31

Den gældende vandløbslov indeholder i § 70, stk. 2, en hjemmel for miljøministeren til at fastsætte gebyrer for myndighedernes behandling af visse sager efter loven. Denne hjemmel er udnyttet i §§ 25–27 i bekendtgørelse nr. 424 af 7. september 1983, hvorefter der for behandlingen af visse sager kan opkræves gebyrer både af 1. instansen og – hvis afgørelsen påklages – af miljøministeren som klagemyndighed. Efter loven om landvæsensretter §§ 34 og 46–48 er hovedreglen, at sagens parter betaler omkostningerne ved behandlingen af en sag for landvæsensretten. Den gældende vandløbslovs § 4, stk. 4, indeholder i øvrigt en særlig hjemmel for, at vandløbsmyndighe-

den kan fastsætte gebyr for tilladelse til videregående sejlads på offentlige vandløb, end der følger af almenhedens sejladsret efter lovens § 4, stk. 1.

Disse hjemmelser for gebyrer o.lign. foreslås afløst af en generel hjemmel svarende til dem, der er optaget i de andre lovforslag, der fremsættes samtidig hermed. Spørgsmålet om fastsættelse af gebyrer i videre omfang end efter de nugældende regler påregnes drøftet med berørte organisationer m.v., før der gives bestemmelser herom.

Til § 32

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende vandløbslovs § 78.

Til § 33

Ligesom i de andre lovforslag, der fremsættes samtidig hermed, foreslås der en hjemmel for miljøministeren til at nedsætte et eller flere sagkyndige råd som bistand for myndighederne. Der er ikke aktuelle planer om nedsættelse af sådanne råd på vandløbslovens område.

*Til kapitel 8**om klage og søgsmål*

Kapitlet indeholder reglerne i §§ 34–37 reglerne om administrativ klage over afgørelser og beslutninger i medfør af loven og i § 38 reglerne om domstolsprøvelse heraf.

Til § 34

Paragraffen afgrænser de afgørelser og beslutninger efter loven, som foreslås at skulle kunne efterprøves af anden administrativ myndighed.

I *stk. 1* foreslås i 1. pkt. den hovedregel, at amtsrådets afgørelser og beslutninger efter loven skal kunne påklages. Ordet »afgørelser« kan forstås som kun omfattende afgørelser, der træffes efter indgivet ansøgning, f.eks. de tilladelser eller afslag, som amtsrådet meddeler efter § 4, stk. 1. Et amtsråds beslutning om selv at ville udføre en foranstaltning omfattet af § 4, stk. 1, bør kunne påklages i samme udstrækning som en afgørelse efter ansøgning, og også amtsrådets beslutninger om indholdet af regulativer bør kunne påklages. For at undgå fortolkningstvivel er klagegenstanden derfor tillige beskrevet ved ordet »beslutninger«.

Ved 2. pkt. i stk. 1 gøres visse af amtsrådenes afgørelser og beslutninger dog endelige. Det gælder afslag på en ansøgt tilladelse, fordi der ikke foreligger enighed mellem ansøgeren og andre berørte ejere, og

afgørelser om udgiftsfordeling m.v. (§ 4, stk. 2, og § 9, stk. 1). Det gælder endvidere amtsrådenes anvendelse af beføjelserne i §§ 26 og 27 til at sikre loven overholdt.

I stk. 2 foreslås det, at en afgørelse eller beslutning i medfør af loven, som træffes af miljøministeren, ikke skal kunne påklages. Bestemmelsen omfatter ikke blot – hvad der er selvfølgelig – miljøministerens anvendelse af hjemmelen til at fastsætte generelle forskrifter (især § 2, stk. 3, § 31 og § 43, stk. 6). Bestemmelsen omfatter tillige konkrete afgørelser og beslutninger, som træffes af ministeren som 1. eller 2. instans. Forslaget har sammenhæng med den opspaltning af klagemyndigheden, som fremgår af § 35. Når ministeren under ansvar for Folketinget (eller efter ministerens bemyndigelse, jf. § 32, en styrelse under ministeriet) har truffet en afgørelse, bør afgørelsen ikke kunne efterprøves af det foreslåede naturklagenævnet. Betragtningen gælder både ministerens /styrelsens afgørelser som klagemyndighed (§ 35, stk. 2) og efter indkaldelse af en for amtsrådet verserende sag (§ 29).

Den i stk. 1, 2. pkt., og i stk. 2 foreslåede afskæring af administrativ rekurs udelukker ikke domstolsprøvelse af de pågældende afgørelser eller beslutninger efter de almindeligt gældende regler herfor og under overholdelse af den i § 38 foreslåede søgsmålsfrist.

Til § 35

Paragraffen fordeler klagemyndigheden mellem det naturklagenævnet, der foreslås oprettet ved særlig lov, og miljøministeren. Det er ikke muligt i vandløbsloven at anvende lovhjemmelen for en afgørelse som kriterium for, om en klage bør afgøres af nævnet eller ministeren. Den enkelte lovbestemmelse kan fremkalde afgørelser af vidtrækkende betydning så vel som afgørelser, der kun har ubetydelige konsekvenser i forhold til lovens formål. Fordelingen af klagemyndigheden foreslås derfor fastlagt alene efter det kriterium, om klagen angår spørgsmål af meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål – dog at nævnet altid træffer afgørelse i tilfælde, hvor miljøministeren har påklaget amtsrådets afgørelse eller beslutning. Der vil således med den nævnte modifikation blive tale om en konkret afgørelse for hver enkelt klage, og det foreslås overladt til nævnet at tage stilling til, om interessekriteriet bør føre til, at nævnet skal afgøre den pågældende klage.

Den foreslåede ordning vil medføre, at de fleste klager bliver afgjort af ministeren (Miljøstyrelsen efter bemyndigelse, jf. § 32), ligesom det er tilfældet efter den gældende vandløbslov, okkerloven og naturfredningslovens § 45. Der henvises tillige til bemærkningerne til forslaget til lov om naturklagenævnet.

Til § 36

Paragraffen afgrænser kredsen af klageberettigede.

Det er selvfølgelig, at adressaten for en afgørelse, som amtsrådet har truffet, skal kunne påklage afgørelsen (medmindre den omfattes af § 34, stk. 1, 2. pkt.). Afgørelser efter vandløbsloven kan imidlertid have en ganske væsentlig betydning for andre end adressaten og bør – som efter den gældende lovs § 84, stk. 1 – kunne påklages af enhver, der har retlig interesse i sagens udfald, jf. forslagets stk. 1, nr. 1.

Vandløbenes samfundsmæssige betydning gør det ønskeligt, at andre offentlige myndigheder skal kunne foranledige efterprøvelse af en afgørelse eller beslutning, som et amtsråd har truffet i medfør af loven. Det gælder ikke blot de kommunale myndigheder, der efter den gældende vandløbslovs § 84, stk. 3, har klageret, men også statslige myndigheder, hvis ressortmæssige interesser berøres af afgørelsen eller beslutningen. Eksempelvis varetager Landbrugsministeriet og Fiskeriministeriet sagsområder, hvorpå vandløbsforhold kan have stor betydning. Også miljøministeren (Miljøstyrelsen efter bemyndigelse, jf. § 32) bør kunne påklage en afgørelse eller beslutning, som er truffet af amtsrådet, og sagen skal da efter § 35, stk. 1, altid afgøres af naturklagenævnet.

Hensynet til at muliggøre generel interessevaretagelse har ført til, at der i stk. 1, nr. 3-10, og stk. 2 foreslås tillagt visse interesseorganisationer klageret. Forslaget er en udbygning af de gældende bestemmelser herom i vandløbslovens § 84, stk. 2, og naturfredningslovens § 45, stk. 1. Ligesom efter de nugældende bestemmelser vil klageretten tilkomme landsdækkende foreninger, dvs. vedkommende forenings hovedkontor. Lokale afdelinger eller foreninger under de i bestemmelsen nævnte hovedforeninger vil imidlertid kunne påklage en afgørelse eller beslutning, når klagen indgives på vegne af et medlem af foreningen.

Til § 37

De foreslåede bestemmelser svarer i det væsentlige til § 81 og § 82, stk. 4, i den gældende vandløbslov og til §§ 45, stk. 3, jf. § 58, stk. 3 og stk. 5, 2. pkt., i naturfredningsloven.

Til § 38

Det foreslås, at også denne lov fastsætter en søgsmålsfrist.

*Til kapitel 9**om straf**Til §§ 39 og 40*

De foreslåede bestemmelser svarer til miljøbeskyttelseslovens § 83, stk. 1-5, og § 84.

*Til kapitel 10**om ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser m.v.**Til § 41*

Loven foreslås at skulle træde i kraft på samme dato som de andre love, hvortil forslag fremsættes samtidig hermed.

Stk. 2 udskyder ikrafttrædelsen af § 14 om indretning og drift af opstemningsanlæg i de tilfælde, hvor en opfyldelse af bestemmelsen kun kan ske efter en ændring af anlægget. Det findes rigtigst, at der i denne situation gives en rimelig frist for udførelsen af sådanne arbejder, der ofte ikke kan gennemføres uden myndighedsgodkendelse.

Til § 42

Loven vil afløse de i stk. 1 nævnte love og vil endvidere - som nævnt i de almindelige bemærkninger - overtage beskyttelsen af vandløb og søer efter naturfredningslovens § 43 og sejladsreguleringen efter samme lovs § 60 a.

Lovforslagets §§ 8 og 12 knytter umiddelbare retsvirkninger til de miljømæssigt værdifulde vandløb og søer, som er nævnt i lovforslagets § 3, stk. 2. Afgrænsningen af disse vandløb og søer vil imidlertid - som § 3, stk. 2, er affattet - være upræcis, indtil der er tilvejebragt regulativer på grundlag af loven, jf. lovforslagets § 19, stk. 1, nr. 1. Det foreslås derfor i stk. 2, at § 8, stk. 1, 1. pkt., og § 12 indtil da kun finder anvendelse på de vandløb, som hidtil har været beskyttet efter naturfredningslovens § 43.

Til § 43

Udviklingen af lovgivningen om vandløb har gennem årene affødt et kompliceret sæt af supplerende administrative bestemmelser og afgørelser. I § 43 foreslås det fastsat, i hvilken udstrækning de tidligere bestemmelser og afgørelser skal opretholdes, og hvordan de i givet fald skal kunne ændres eller ophæves. De frikommuneforsøg, der er gennemført vedrørende vandløbsloven, angår udelukkende primærkommunernes udøvelse af vandløbsmyndigheden og vil miste deres betydning, når administrationen overgår til alene amtsrådene.

Stk. 1 omfatter alle de nugældende bekendtgørelser, som er udstedt af vedkommende minister efter de lovbestemmelser, som en ny vandløbslov vil afløse, bortset fra bestemmelser i medfør af naturfredningsloven § 43.

Det vil være nødvendigt inden den nye lovs ikrafttræden at udfærdige generelle regler i medfør af bl.a. lovforslagets § 3, stk. 3, og § 21, stk. 1. I disse nye bekendtgørelser påregnes der med virkning fra lovens ikrafttræden bestemt ophævelse af i hvert fald Miljøministeriets bekendtgørelser nr. 424 af 7. september 1983 om vandløbsregulering m.v. og nr. 49 af 15. februar 1985 om klassifikation og regulering af vandløb og om regulativer for offentlige vandløb.

Bekendtgørelse nr. 453 af 18. oktober 1985, der er udstedt i medfør af okkerloven, vil blive ophævet ved lovens ikrafttræden eller snarest muligt derefter, når det nødvendige grundlag for en ændret afgrænsning af de okkerpotentielle områder og for bestemmelser i medfør af lovforslagets § 5, stk. 2, er tilvejebragt.

Bekendtgørelserne nr. 233 af 12. august 1926 og nr. 110 af 8. maj 1929, der er udstedt i medfør af 1861-loven om farten på Gudenåen, og bekendtgørelserne nr. 367 af 12. juni 1986 og nr. 329 af 22. juni 1988 om ikke-erhvervsmæssig sejlads på henholdsvis Gudenåen og Karup å med sidevandløb og søer, der er udstedt i medfør af naturfredningslovens § 60 a, vil først kunne ophæves i forbindelse med gennemførelsen af sejladsbestemmelser i regulativer for de pågældende vandløb, jf. lovforslagets § 17, stk. 2.

De bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af 1937-loven om inddragelse af dele af søterritoriet under ferskvandsreglerne, vil først blive ændret eller ophævet, hvis ændrede fysiske forhold i de pågældende områder betinger det.

I stk. 2 foreslås det, at de gældende vandløbsregulativer opretholdes i overgangsperioden, indtil der er tilvejebragt nye regulativer. Efter lovforslagets § 18, stk. 2, skal der senest 1. januar 1993 foreligge nye regulativer for alle vandløb af stor afstrømnings- eller miljømæssig betydning. De gældende regulativer m.v. for andre vandløb kan bortfalde.

Uanset den midlertidige opretholdelse af de nugældende vandløbsregulativer tilsiger den ved lovforslaget tilsigtede styrkelse af miljøhensynene, at regulativbestemmelserne ikke kan påberåbes i tilfælde, hvor en foranstaltning kræver amtsrådets konkrete tilladelse efter lovforslagets §§ 4-6, ligesom den dyrkningsfri bræmme efter lovforslagets § 12 straks fra lovens ikrafttræden bør fortrænge eventuelle regulativbestemmelser om en smallere bræmme.

I stk. 2 foreslås det endvidere, at den udvidelse af vandløbsbeskyttelsen efter naturfredningslovens § 43 til private vandløb med en bundbredde under 1,5 m,

som miljøministeren har bestemt i medfør af paragraffens stk. 2, 2. pkt., opretholdes i den nævnte overgangsperiode. Disse vandløb vil være omfattet af lovforslagets § 3, stk. 2, og efter lovforslagets § 18, stk. 2, være regulativpligtige.

Ved *stk. 3* foreslås det overladt til amtsrådets beslutning, om og hvornår visse bestemmelser om vedligeholdelse af private vandløb bør ophæves, såfremt de ikke bortfalder ved lovens ikrafttræden som uforenelige med lovforslagets § 8, stk. 1, eller § 12. Hvis de pågældende vandløb bliver omfattet af et regulativ efter lovforslagets kapitel 4, bør de nævnte bestemmelser samtidig ophæves.

Efter hovedreglen i *stk. 4* opretholdes uden tidsbegrænsning alle afsagte landvæsensretskendelser og forlig, der er tilført landvæsensrettens protokol, jf. § 27, stk. 4-6, i lov om landvæsensretter (lovbekendtgørelse nr. 133 af 6. marts 1970), og alle tilsvarende

afgørelser. Det foreslås at skulle gælde uanset deres alder og lovgrundlag og således omfatte f.eks. afgørelser truffet af den særlige kommission efter lov nr. 139 af 2. maj 1934 om forholdene ved Kolindsund.

Ved 2. pkt. videreføres imidlertid ordningen efter den gældende vandløbslovs § 62, der giver mulighed for at ændre sådanne afgørelser. Beføjelsen til at foretage ændringer foreslås tillagt amtsrådet og vil omfatte også en tidligere fastsat bidragsfordeling.

Stk. 5 er en naturlig følge af den ændrede administrative struktur, som foreslås indført, jf. de almindelige bemærkninger.

Til § 44

Den foreslåede bestemmelse er nødvendig på grund af de to kommuners stilling som både primær- og sekundærkommuner.